

**Education
Sandbox**
พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

รายงานผลการดำเนินงาน โครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงาน โดยกองส่งเสริมและพัฒนากิจการ การศึกษาในภูมิภาค ได้ดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตาม พ.ร.บ.พื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งขับเคลื่อนผ่านสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด ๒๐ จังหวัด โดยใช้งบประมาณรวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๔,๙๕๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็นจัดสรรงบประมาณ ให้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ๒๐ จังหวัด (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๒๐ จังหวัด) จำนวน ๑๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท และส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (กองส่งเสริมและพัฒนากิจการ การศึกษาในภูมิภาค) จำนวน ๖๕๐,๐๐๐ บาท โครงการดังกล่าวมุ่งเน้นคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา กระจายอำนาจ และสร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ซึ่งวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา ตามข้อกำหนดและเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และขับเคลื่อนได้ ตามเป้าหมายที่คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากำหนด สำหรับตัวชี้วัดดังนี้ ๑) จังหวัดพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา ทุกแห่งมีรูปแบบ/แนวทางเพื่อ ยกระดับการบริหารการศึกษา (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และ การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป) ที่สอดคล้องกับ บริบทของพื้นที่ และ ๒) ร้อยละ ๒๐ ของสถานศึกษานำร่องมีนวัตกรรม (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน บุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และ การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป) ที่สามารถเป็นแบบอย่างและนำไป ขยายผลได้

ผลการดำเนินงานจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ๒๐ จังหวัด ดังนี้

๑. ผลเชิงปริมาณ

มีรูปแบบเพื่อยกระดับการบริหารการศึกษาครบทุกจังหวัดคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และ สถานศึกษานำร่องมีนวัตกรรม คิดเป็น ๗๓.๘๗ สามารถเป็นแบบอย่างและนำไปขยายผลได้

๒. ผลเชิงคุณภาพ

ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพที่มีนัยสำคัญต่อระบบการศึกษาไทย อันสอดคล้อง กับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับ คุณภาพผู้เรียนและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๓. ผลผลิต

- ๑) เกิดการพัฒนา นวัตกรรมและกลไกการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและมีส่วนร่วม
- ๒) เกิดการพัฒนา นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ที่ตอบสนองบริบทท้องถิ่น
- ๓) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่การเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” (Learning Facilitator)

๔) การสร้างกลไกความร่วมมือและระบบการบริหารจัดการใหม่

๔. ผลลัพธ์

ผู้เรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

๕. ประเด็นท้าทาย

๑) กฎระเบียบราชการไม่ยืดหยุ่น ขั้นตอนอนุมัติล่าช้า และกฎหมายบางส่วนไม่ชัดเจน ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติ

๒) สถานศึกษา/หน่วยงานการศึกษายึดติดแนวปฏิบัติเดิม ทำให้ความคิดสร้างสรรค์ ไม่ถูกขยายผล

๓) สถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ต่างสังกัดกัน มีเป้าหมายต่างกัน ทำให้การประสานงานและ สักการเป็นไปได้ยาก

๔) การโยกย้าย/เกษียณของครูและผู้บริหารบ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินงานขาด ความต่อเนื่อง ความรู้และประสบการณ์สูญหาย

๕) การเปลี่ยนแปลงผู้นำระดับนโยบาย (เช่น ศึกษาธิการจังหวัด, ผอ.เขต) ทำให้แนวทาง ไม่ต่อเนื่อง

๖) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ

๗) ขาดแคลนงบประมาณ สำหรับจ้างผู้เชี่ยวชาญ และสถานศึกษานำร่องไม่ได้รับ งบประมาณต่อเนื่อง ทำให้ภาระงานตกอยู่กับครูและผู้บริหาร

๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑) การบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความ เข้มแข็งของการดำเนินงานโครงการ ทั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา เข้ามามีบทบาทตั้งแต่ระดับการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการปฏิบัติการในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม (Ownership) และเกิดพลังใน การขับเคลื่อนที่มีความยั่งยืน

๒) การบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นและอิสระเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ นวัตกรรมทางการศึกษา โดยการดำเนินงานมิได้ยึดติดกับข้อจำกัดของระเบียบส่วนกลางมากเกินไป แต่เปิดโอกาสให้จังหวัดและสถานศึกษานำร่องสามารถออกแบบหลักสูตร รูปแบบการเรียนรู้ และแนวทาง การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ อันนำไปสู่ความคล่องตัวและความคิดริเริ่มใหม่ ๆ

๓) การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ทั้งใน ด้านนโยบาย งบประมาณ และทรัพยากร ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความมั่นคงและยั่งยืน โดยการเปิดโอกาส ให้ท้องถิ่นมีบทบาทเป็นเจ้าของพื้นที่ทางการศึกษาและดำเนินการเชิงรุก เพื่อสนับสนุนโรงเรียนและ สถานศึกษาในพื้นที่ของตนเอง

๔) การติดตาม ประเมินผล และการถอดบทเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เป็นอีกหนึ่ง กลไกที่ทำให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ โดยการประเมินผลมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ ของผู้เรียน ขณะเดียวกันมีการถอดบทเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงและขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ พร้อมทั้งสื่อสาร ผลการดำเนินงานให้ทุกภาคส่วนรับรู้

คำนำ

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) ได้ถือกำเนิดขึ้นในฐานะยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่ โดยมีเป้าหมายเพื่อปลดล็อกศักยภาพของสถานศึกษาและชุมชนให้เป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง แนวคิดนี้เป็นการพลิกโฉมการจัดการศึกษาจากรูปแบบเดิมที่รวมศูนย์อำนาจมาสู่การสร้างพื้นที่พิเศษที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่ายในท้องถิ่นทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ได้ร่วมกันคิดค้น พัฒนา และทดลองใช้นวัตกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของชุมชนอย่างแท้จริง พื้นที่นวัตกรรมจึงเป็นเสมือนห้องปฏิบัติการที่มีชีวิตซึ่งผสมผสานจุดแข็งของการปฏิรูปจากส่วนกลาง (Top-down) เข้ากับการริเริ่มจากระดับปฏิบัติการในพื้นที่ (Bottom-up) เพื่อสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาที่ยืดหยุ่นและมีคุณภาพการดำเนินงานดังกล่าวอยู่ภายใต้กรอบพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

รายงานผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นการรวบรวมและสรุปผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๒๐ จังหวัด ที่ได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวในพื้นที่และผลสัมฤทธิ์ของการขับเคลื่อนโครงการ กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาในภูมิภาคหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และใช้เป็นข้อมูลในการสรสร้างนวัตกรรมการศึกษา เช่น นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านหลักสูตร นวัตกรรมการจัดการศึกษา นวัตกรรมด้านการบริหาร นวัตกรรมการนิเทศการศึกษา นวัตกรรมด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมลดความเหลื่อมล้ำ เป็นต้น ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่งหรือประยุกต์ในการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และพัฒนาโลกความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาในภูมิภาค
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(ตุลาคม ๒๕๖๔)

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญรูปภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๒ วัตถุประสงค์	๓
๓ เป้าหมายโครงการ	๓
๔ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ	๓
๕ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์	๔
๖ งบประมาณ	๔
๗ กิจกรรมการดำเนินงาน	๔
๘ การวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการ	๔
๙ ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๕
บทที่ ๒ เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
บทที่ ๓ แนวทางการดำเนินงาน	๑๐
๑ แผนผังการดำเนินงานในภาพรวม	๑๐
๒ แนวทางและวิธีการการดำเนินงาน	๑๐
๓ เครื่องมือการเก็บข้อมูล	๑๑
บทที่ ๔ ผลการดำเนินงานโครงการ	๑๒
๑ ผลการดำเนินงานของส่วนกลาง	๑๒
๒ ผลการดำเนินงานของจังหวัดพื้นที่นวัตกรรม	๑๕
๒.๑ จังหวัดเชียงใหม่	๑๕
๒.๒ จังหวัดกาญจนบุรี	๑๗
๒.๓ จังหวัดศรีสะเกษ	๒๐
๒.๔ จังหวัดระยอง	๒๒
๒.๕ จังหวัดสตูล	๒๕
๒.๖ จังหวัดปัตตานี	๒๙
๒.๗ จังหวัดยะลา	๓๓
๒.๘ จังหวัดนราธิวาส	๓๕
๒.๙ กรุงเทพมหานคร	๓๘
๒.๑๐ จังหวัดกระบี่	๔๑
๒.๑๑ จังหวัดจันทบุรี	๔๓
๒.๑๒ จังหวัดตราด	๔๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๑๓ จังหวัดภูเก็ต	๔๗
๒.๑๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๔๙
๒.๑๕ จังหวัดสงขลา	๕๒
๒.๑๖ จังหวัดสระแก้ว	๕๔
๒.๑๗ จังหวัดสุโขทัย	๕๖
๒.๑๘ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๕๘
๒.๑๙ จังหวัดอุบลราชธานี	๖๐
๒.๒๐ จังหวัดบุรีรัมย์	๖๓
บทที่ ๕ สรุปผลการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ	๖๖
๑ สรุปผลการดำเนินงาน	๖๖
๒ อุปสรรคและการแก้ไข (ประเด็นท้าทาย)	๖๙
๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๗๑
ภาคผนวก (รายชื่อสถานศึกษาที่นำร่อง)	๗๓
อ้างอิง/แหล่งที่มาของข้อมูล	๗๕
รายชื่อคณะผู้จัดทำรายงาน	๗๗

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ - ๑ จังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	๔
ภาพที่ ๔ - ๑ การประชุมเชิงปฏิบัติการในการสร้างการรับรู้และกำหนดกรอบทิศทาง ในการดำเนินงานการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	๑๒
ภาพที่ ๔ - ๒ ตัวอย่างนิทรรศการแสดงผลการดำเนินงานขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ของ ๒๐ จังหวัด	๑๓
ภาพที่ ๔ - ๓ กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา	๑๔
ภาพที่ ๔ - ๔ การพัฒนาระบบนิเวศการจัดการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่	๑๕
ภาพที่ ๔ - ๕ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่	๑๖
ภาพที่ ๔ - ๖ แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	๑๗
ภาพที่ ๔ - ๗ กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	๑๙
ภาพที่ ๔ - ๘ การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพ Core Team วิชาการ ฯ	๒๑
ภาพที่ ๔ - ๙ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง	๒๔
ภาพที่ ๔ - ๑๐ สตุลเป็นเมือง ต้นแบบนวัตกรรม สานพลังการศึกษา ร่วมสร้างการเรียนรู้เชิงรุก	๒๕
ภาพที่ ๔ - ๑๑ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตุล	๒๘
ภาพที่ ๔ - ๑๒ การบริหารจัดการโดยใช้ OKRs (Objectives and Key Results)	๓๐
ภาพที่ ๔ - ๑๓ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี	๓๒
ภาพที่ ๔ - ๑๔ กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา	๓๓
ภาพที่ ๔ - ๑๕ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา	๓๔
ภาพที่ ๔ - ๑๖ PEACE Model	๓๕
ภาพที่ ๔ - ๑๗ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดนราธิวาส	๓๗
ภาพที่ ๔ - ๑๘ กลไกการนิเทศ ติดตามเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา	๓๙
ภาพที่ ๔ - ๑๙ ประชาสัมพันธ์การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากรุงเทพมหานคร	๔๐
ภาพที่ ๔ - ๒๐ การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกระบี่	๔๒
ภาพที่ ๔ - ๒๑ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดจันทบุรี	๔๔
ภาพที่ ๔ - ๒๒ Trad Model	๔๖
ภาพที่ ๔ - ๒๓ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด	๔๖
ภาพที่ ๔ - ๒๔ การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดภูเก็ต	๔๘
ภาพที่ ๔ - ๒๕ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕๑
ภาพที่ ๔ - ๒๖ แนวคิดหลัก: ร่วมสร้าง-ร่วมคิด-ร่วมขับเคลื่อน (Co-Create, Co-Think, Co-Drive)	๕๓
ภาพที่ ๔ - ๒๗ SAKAEO Model	๕๔
ภาพที่ ๔ - ๒๘ กระบวนการขับเคลื่อนหลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว	๕๕

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๔ - ๒๙ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุโขทัย	๕๗
ภาพที่ ๔ - ๓๐ นวัตกรรมด้านกลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี	๕๙
ภาพที่ ๔ - ๓๑ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี	๕๙
ภาพที่ ๔ - ๓๒ กระบวนการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี	๖๐
ภาพที่ ๔ - ๓๓ กรอบหลักสูตร Ubon M – SPEC	๖๑
ภาพที่ ๔ - ๓๔ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี	๖๒
ภาพที่ ๔ - ๓๕ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์	๖๓
ภาพที่ ๔ - ๓๖ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์	๖๕

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๕ - ๑ จำนวนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด	๔๕
ตารางที่ ๕ - ๒ ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด	๖๖
ตารางที่ ๕ - ๓ อุปสรรคและการแก้ไข (ประเด็นท้าทาย)	๖๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ วรรค ๓ และวรรค ๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล โดยที่การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัว ให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม หัวข้อการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ ในส่วนของการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้กำหนดให้ด้านการศึกษาเน้นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเสมอกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและยากจน และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ การจัดให้มีมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสนับสนุนกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัด และด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ในส่วนของกฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีความจำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์ (ม.๕) เพื่อ (๑) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น (๒) ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา (๓) กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหาร และการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ (๔) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยกำหนดให้จังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (ม.๒๐) มีหน้าที่และอำนาจ (๑) กำหนดยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (๒) ประสานให้หน่วยงานทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐและเอกชน ดำเนินการร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานตาม (๑)

(๓) ประสานให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ให้การสนับสนุนทางเทคนิคในการจัดทำสื่อการสอน จัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ พัฒนาบุคลากร จัดระบบการประเมินและวัดผล และการอื่นที่จำเป็นสำหรับ พัฒนานวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (๔) นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติไปปรับใช้กับการจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่องให้เหมาะสมกับพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา (๕) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษานำร่องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับ สภาพในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (๖) จัดให้มีการออกแบบการทดสอบผู้เรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (๗) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และติดตามสถานศึกษานำร่องเพื่อให้ จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา (๘) เสริมสร้างและเตรียมความพร้อม ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการเป็นสถานศึกษานำร่องหรือในการนำนวัตกรรม การศึกษาไปใช้ในการจัดการศึกษา (๙) เพิ่มขีดความสามารถให้แก่หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาเพื่อทำการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาหรือนำ นวัตกรรมการศึกษาไปใช้ (๑๐) จัดให้มีการประเมินผล การจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง (๑๑) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการแทนหรือปฏิบัติงานตามที่ คณะกรรมการขับเคลื่อนมอบหมาย (๑๒) รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาต่อคณะกรรมการนโยบาย (๑๓) หน้าที่และอำนาจที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการขับเคลื่อน และ (๑๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการ นโยบายมอบหมาย และได้กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (มาตรา ๒๔) ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการขับเคลื่อน และให้มีหน้าที่และอำนาจ (๑) จัดให้มีระบบข้อมูล ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษา ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (๒) จัดให้มีการวิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (๓) จัดทำรายงานการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด โดยให้แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาทราบด้วย (๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายหรือคณะกรรมการขับเคลื่อนมอบหมาย ทั้งนี้ได้กำหนดให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (ม.๕๐)

การบ่มเพาะผู้เรียนที่ “เข้าใจบริบทพื้นที่ ภูมิใจในความเป็นไทย รู้รักประวัติศาสตร์ภูมิปัญญา ร่วมมือกับชุมชน รับผิดชอบ มีวินัย เท้าตันการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก สร้างอนาคตชาติ สร้างรายได้ ผ่านเครื่องมือเทคโนโลยี องค์ความรู้ นวัตกรรม) เป็นเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนในระยะสั้น จากผลการขับเคลื่อนโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖ ของจังหวัดที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศให้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้ง ๑๙ จังหวัด (กาญจนบุรี เชียงใหม่ นราธิวาส ปัตตานี ยะลา ระยอง ศรีสะเกษ สตูล กระบี่ กรุงเทพมหานคร จันทบุรี ตรวดี ภูเก็ต แม่ฮ่องสอน สงขลา สระแก้ว สุโขทัย สุราษฎร์ธานี และอุบลราชธานี) สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ๑๙ จังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๙๖ โรงเรียน จากสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑,๑๗๔ แห่ง สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน ๑๕๖ แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๐๘ แห่ง และ สถานศึกษาอื่น ๆ จำนวน ๕๘ แห่ง ซึ่งสถานศึกษานำร่องมีนวัตกรรมการพัฒนาสถานศึกษาของตนเอง ตามบริบทพื้นที่ สอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบายและคณะกรรมการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (๒๐ เมษายน ๒๕๖๖) พบว่า ในภาพรวม การประเมินทั้งในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในช่วงสามปีแรกอยู่ในระดับค่อนข้างดี

ประเด็นที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จ คือ การกระจายอำนาจและการให้อิสระ รองลงมา คือ การสร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือทุกภาคส่วน ส่วนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก คือ การเพิ่มผลสัมฤทธิ์และการผลิต/พัฒนา/ขยายผลนวัตกรรมการศึกษา ส่วนประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นประเด็นที่ยังขาดความชัดเจนมากที่สุด ทั้งนี้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการมุ่งเน้นให้กลไกระดับนโยบายและระดับจังหวัดเร่งพัฒนารูปแบบวิธีการและตัวอย่างแบบประเมินผลมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ส่วนกลางสนับสนุนด้านวิชาการ การแสวงหาแหล่งทุนที่หลากหลายมากขึ้น มุ่งเน้นการคิดขั้นสูง และการจัดทำฐานข้อมูลที่มีข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ แต่ทั้งนี้พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังต้องการสร้างการรับรู้ให้แก่ระดับนโยบายและผู้ปฏิบัติ เพราะต้องมีความกล้าหาญที่จะเปลี่ยนแปลง ออกนอกรอบเดิมและจากผลการประเมินโครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะกรรมการนโยบายได้มีมติเพิ่มเติมจังหวัดพื้นที่นวัตกรรม ๑ จังหวัด คือ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งส่งผลให้มีจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวม ๒๐ จังหวัด

จากเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ และยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และข้อกำหนดของ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังกล่าวข้างต้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงจัดทำโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาตามข้อกำหนดและเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และขับเคลื่อนได้ตามเป้าหมายที่คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมศึกษากำหนด

๓. เป้าหมายโครงการ

๓.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ (Output)

๑) จังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีรูปแบบ/แนวทางเพื่อการยกระดับการบริหารการศึกษา (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป) ด้วยกลไกตามที่ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนด

๒) จังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีรูปแบบ/กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๓.๒ เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcomes)

ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ

๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๔.๑ ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (outputs)

๑) จังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทุกแห่งมีรูปแบบ/แนวทางเพื่อการยกระดับการบริหารการศึกษา (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป) ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

๒) ร้อยละ ๒๐ ของสถานศึกษานำร่องมีนวัตกรรม (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป) ที่สามารถเป็นแบบอย่างและนำไปขยายผลได้

๔.๒ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (outcomes)

ผู้เรียนในสถานศึกษานำร่องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๕. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์

จังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งสิ้น ๒๐ จังหวัด ประกอบด้วย ๑) กาญจนบุรี ๒) เชียงใหม่ ๓) นราธิวาส ๔) ปัตตานี ๕) ยะลา ๖) ระยอง ๗) ศรีสะเกษ ๘) สตูล ๙) กระบี่ ๑๐) กรุงเทพมหานคร ๑๑) จันทบุรี ๑๒) ตรวดี ๑๓) ภูเก็ต ๑๔) แม่ฮ่องสอน ๑๕) สงขลา ๑๖) สระแก้ว ๑๗) สุโขทัย ๑๘) สุราษฎร์ธานี ๑๙) อุบลราชธานี และ ๒๐) บุรีรัมย์

ภาพที่ ๑ - ๑ จังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๖. งบประมาณ

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ผลผลิตนโยบายและแผนด้านการศึกษา กิจกรรมการดำเนินงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ งบดำเนินงาน ๑๔,๙๕๐,๐๐๐ บาท

๗. กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ ๑ : ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตามมาตรา ๕ (จัดสรรงบประมาณให้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ๒๐ จังหวัด)

กิจกรรมที่ ๒ : ส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

กิจกรรมย่อยที่ ๒.๑ ประชุมเชิงปฏิบัติการในการสร้างการรับรู้และกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

กิจกรรมย่อยที่ ๒.๒ ประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนรู้ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๘. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการ

๘.๑ ความเสี่ยง :

โครงสร้างกลไกการบริหารพื้นที่นวัตกรรมการระดับนโยบายและระดับจังหวัดไม่ใช่หน่วยงานสังกัดเดียวกัน (ฝ่ายเลขานุการระดับนโยบายเป็นสำนักบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สพฐ.) ทำให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๒๐ จังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานต่างสังกัดขาดความมั่นใจในการขับเคลื่อนภารกิจในระดับพื้นที่

๘.๒ การบริหารความเสี่ยง :

กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค สป. กำหนดกิจกรรมประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการสู่ศึกษาจังหวัด และมีการติดตามประเมินผลเป็นประจำ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จังหวัดจัดการตนเองโดยหน่วยงานจัดการศึกษามีอิสระในการดำเนินการตามบริบทพื้นที่และมีกลไกในการกำกับติดตามที่มีประสิทธิภาพอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยมีความเท่าเทียมอย่างทั่วถึง

บทที่ ๒

เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖๒ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เป็นเวลาเจ็ดปี (ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖) โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรต้องพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทย ให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความรู้เท่าทันโลก และมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน และให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมร่วมกันพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างแท้จริง สมควรกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น ซึ่งสรุปสาระสำคัญดังนี้

มาตรา ๕ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น

(๒) ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา

(๓) กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ

(๔) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ในกรณีที่ปัญหาเรื่องการตีความหรือการวินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ การตีความจะต้องเอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างนวัตกรรมการศึกษา และมุ่งเน้นให้เกิดสัมฤทธิ์ผลของการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเจ็ดคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหาร การเงิน การพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม การประเมินผล กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม หรือด้านอื่น อันจะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ จำนวนไม่เกินแปดคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยเลขานุการ การสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศในการดำเนินการส่งเสริมให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๒) ให้คำแนะนำแก่คณะรัฐมนตรีในการประกาศกำหนดให้จังหวัดใดเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รวมทั้งประกาศยุบเลิกพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๓) กำหนดนโยบาย และกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามมาตรา ๕

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๕) กำหนดแนวทางให้คณะกรรมการขับเคลื่อนปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาหรือสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๖) กำหนดมาตรฐานข้อมูลและมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลการจัดการศึกษาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง

(๗) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีให้มีการนำแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ไปใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐและของเอกชน

(๘) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขดังกล่าว

(๙) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการตราพระราชกฤษฎีกายกเวลาใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

(๑๐) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง

(๑๑) ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การปฏิบัติงานการเงิน สิทธิประโยชน์ และการประเมินผล ภายในสถานศึกษานำร่อง

(๑๒) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการแทนหรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

(๑๓) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๔) หน้าที่และอำนาจอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนโยบาย

หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตาม (๔) ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕

มาตรา ๑๙ ในแต่ละพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คณะหนึ่ง จำนวนไม่เกินยี่สิบเอ็ดคน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่น ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิต และพัฒนาครู ผู้แทนองค์กรเอกชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นกรรมการ และเลขานุการ

องค์ประกอบของคณะกรรมการ จำนวน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการขับเคลื่อน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนดตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยให้พิจารณาจากข้อจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามมาตรา ๗ และให้คำนึงถึงความหลากหลายและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ

เมื่อคณะรัฐมนตรีประกาศให้จังหวัดใดเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาแล้ว ให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดของจังหวัดนั้น ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการขับเคลื่อนตามวรรคหนึ่ง เพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง

มาตรา ๒๐ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๒) ประสานให้หน่วยงานทางการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐและเอกชน ดำเนินการร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานตาม (๑)

(๓) ประสานให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะให้การสนับสนุนทางเทคนิคในการจัดทำสื่อการสอน จัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ พัฒนาบุคลากร จัดระบบการประเมินและวัดผล และการอื่นที่จำเป็นสำหรับพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๔) นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ไปปรับใช้กับการจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่องให้เหมาะสมกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๕) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับสภาพในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๖) จัดให้มีการออกแบบการทดสอบผู้เรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๗) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และติดตามสถานศึกษานำร่องเพื่อให้จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

(๘) เสริมสร้างและเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการเป็นสถานศึกษานำร่องหรือในการนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในการจัดการศึกษา

(๙) เพิ่มขีดความสามารถให้แก่หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อทำการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาหรือนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้

(๑๐) จัดให้มีการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง

(๑๑) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการแทนหรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนมอบหมาย

(๑๒) รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษารวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต่อคณะกรรมการนโยบาย

(๑๓) หน้าที่และอำนาจที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการขับเคลื่อน

(๑๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

การดำเนินการตาม (๑) (๒) (๔) (๖) และ (๑๐) ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

การออกแบบทดสอบตาม (๖) และการประเมินผลตาม (๑๐) ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่คณะกรรมการขับเคลื่อนเห็นว่าสถานศึกษานำร่องใดมีความพร้อม อาจมอบหมายหน้าที่และอำนาจตาม (๖) ให้แก่สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินการในส่วนของตนได้

มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการขับเคลื่อน และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีระบบข้อมูลตามมาตรฐานที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๒) จัดให้มีการวิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

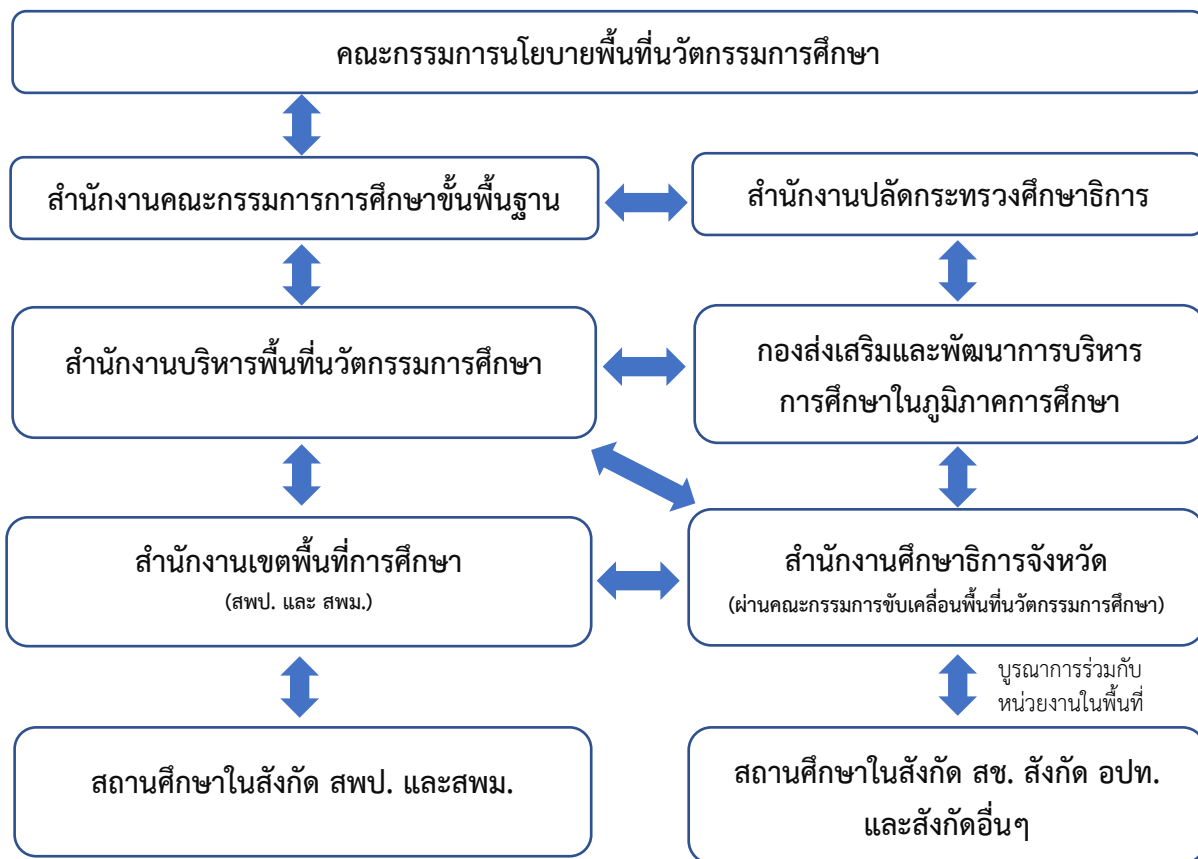
(๓) จัดทำรายงานการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด โดยให้แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทราบด้วย

(๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายหรือคณะกรรมการขับเคลื่อนมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือแก่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

บทที่ ๓

แนวทางและวิธีการดำเนินงาน

๑. แผนผังการดำเนินงานในภาพรวม

๒. แนวทางและวิธีการการดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีแนวทางและวิธีการดำเนินงานขับเคลื่อนผ่านหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ๒ หน่วยงานหลัก ดังนี้

๑. กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค เป็นหน่วยงานหลักในส่วนกลางที่ดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานโครงการดังกล่าวให้พื้นที่ผ่านสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๒๐ จังหวัด โดยดำเนินการดังนี้

๑.๑ สนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตามมาตรา ๕ โดยการจัดสรรงบประมาณให้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ๒๐ จังหวัด

๑.๒ สนับสนุนการสร้างการรับรู้และกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยดำเนินการผ่านการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการสร้างการรับรู้และกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๑.๓ ส่งเสริมและเสริมสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้จังหวัดพื้นที่นวัตกรรม ๒๐ จังหวัด ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานระหว่างกัน โข้ว และแชร์ผลการดำเนินงาน การถ่ายทอดองค์ความรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงการถอดบทเรียนหน่วยงานที่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการขับเคลื่อนพื้นที่ นวัตกรรม โดยดำเนินการผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา

๒. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ ของคณะกรรมการขับเคลื่อน และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑) จัดให้มีระบบข้อมูลตามมาตรฐานที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

๒) จัดให้มีการวิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา

๓) จัดทำรายงานการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อน

สำหรับการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดในระดับพื้นที่ โดยใช้กลไกคณะกรรมการ ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด และคณะกรรมการขับเคลื่อนในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ อาทิ

๑) กำหนดยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๒) ประสานหน่วยงานเพื่อร่วมขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์/สนับสนุนการจัดการเรียนสอน

๓) สนับสนุนให้สถานศึกษานำร่อง ปรับหลักสูตร/นำหลักสูตรไปใช้

๔) เพิ่ม/พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

๕) จัดให้มีการออกแบบการทดสอบผู้เรียน/ประเมินผลการจัดการศึกษา

๔) ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ติดตาม เสริมสร้าง เตรียมความพร้อมสถานศึกษานำร่อง ให้จัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเกิดการพัฒนานวัตกรรม/นำไปใช้

๖) เพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานการศึกษาในการพัฒนานวัตกรรม/นำไปใช้

๓. เครื่องมือการเก็บข้อมูล

การติดตามผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยใช้เครื่องมือแบบติดตาม ผลการดำเนินงานรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ซึ่งติดตามผลการดำเนินงานผ่านสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด ๒๐ จังหวัด ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

บทที่ ๔

ผลการดำเนินงาน

๑. ผลการดำเนินงานของส่วนกลาง

๑. กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้จังหวัด พื้นที่นวัตกรรม ๒๐ จังหวัด จำนวน ๑๔,๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัด ตามมาตรา ๕

๒. กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาคร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ระยอง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการสร้างการรับรู้และกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานการขับเคลื่อน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมฮอลิเดย์ จังหวัดระยอง โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุรศักดิ์ พันธ์เจริญวรกุล) เป็นประธาน

ภาพที่ ๔ - ๑ การประชุมเชิงปฏิบัติการในการสร้างการรับรู้และกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงาน การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๓. กองส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมเอเชีย แอร์พอร์ท ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี นายสุรศักดิ์ อินศรีไกร หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมฯ โดยมีกิจกรรมเสวนา หัวข้อ ๖ ปี กับการเปลี่ยนแปลงการศึกษาผ่านการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และทิศทางในอนาคต การเชื่อมโยงและการบูรณาการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของหน่วยงาน และนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจำนวน ๒๐ จังหวัด นอกจากนี้มีการจัด นิทรรศการแสดงผลการดำเนินงานขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของ ๒๐ จังหวัด

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่พึงพอใจในภาพรวมของการจัดงานในครั้งนี้ ร้อยละ ๘๙.๒๐

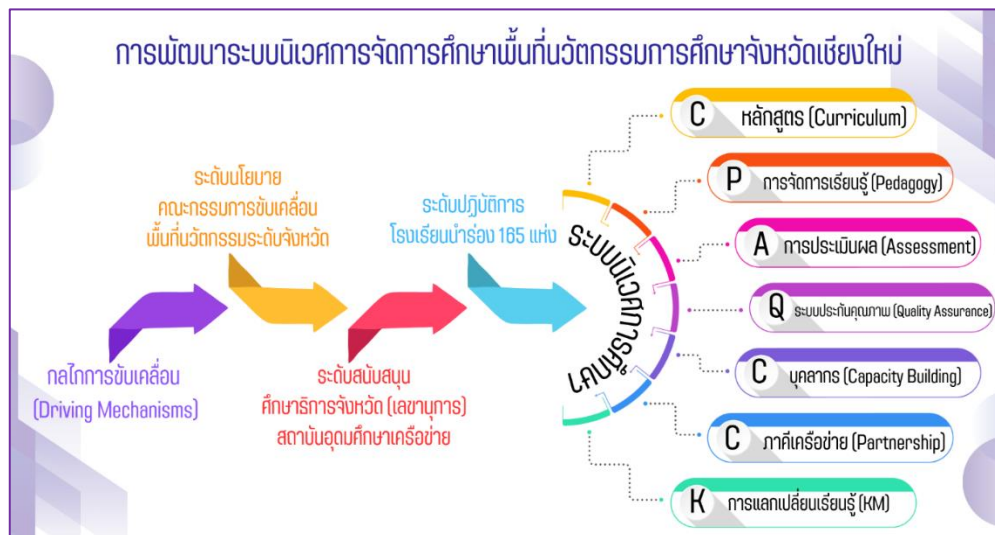

ภาพที่ ๔ - ๓ กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงาน
การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๒. ผลการดำเนินงานของจังหวัดพื้นที่นวัตกรรม

๒.๑ จังหวัดเชียงใหม่

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๔ - ๔ การพัฒนาระบบนิเวศการจัดการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่

การพัฒนาระบบนิเวศการจัดการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ มีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาระบบการศึกษาในพื้นที่ โดยการพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนตามขั้นตอน ดังนี้

๑. กลไกการขับเคลื่อน (Driving Mechanisms) : ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์

๒. ระดับนโยบาย ดำเนินการโดย คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแนวทางหลัก

๓. ระดับสนับสนุน มีศึกษาธิการจังหวัดเป็นเลขานุการ และมีสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายทำหน้าที่สนับสนุนทางวิชาการและทรัพยากร

๔. ระดับปฏิบัติการ คือ การนำไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนนำร่อง ๑๖๕ แห่ง

ระบบนิเวศเป็นระบบในการสร้างและเสริมสร้างระบบนิเวศการศึกษาที่มีคุณภาพในจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านการทำงานร่วมกันตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการในโรงเรียนนำร่อง โดยเน้นการพัฒนาในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มี ๗ องค์ประกอบ ดังนี้

C - Curriculum	หลักสูตร
P - Pedagogy	การจัดการเรียนรู้
A - Assessment	การประเมินผล
Q - Quality Assurance	ระบบประกันคุณภาพ
C - Capacity Building	บุคลากร
C - Partnership	ภาคีเครือข่าย
K - Knowledge Management	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

หลังจากเข้าร่วมโครงการภายใต้พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดเชียงใหม่ ได้สร้างกลไกการทำงานที่เข้มแข็ง โดยมีคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัดที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและติดตามผล มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นเลขานุการเพื่อสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรและนิเทศติดตาม นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในฐานะเครือข่ายสถาบันวิชาการที่เข้ามาช่วยด้านการวิจัยและพัฒนาครู และที่สำคัญคือมีโรงเรียนนำร่องจำนวน ๑๖๕ แห่งจากสังกัด สพฐ. , อปท. , และเอกชน ที่ทำหน้าที่ทดลองและพัฒนานวัตกรรมในระดับปฏิบัติการ โดยแนวทางหลักที่ดำเนินการคือการให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรของตนเอง ที่เน้นสมรรถนะตามบริบทท้องถิ่น ออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (PBL) พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสร้างเวทีให้โรงเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียนร่วมกัน รวมไปถึงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพแบบเฉพาะสำหรับพื้นที่นวัตกรรม (PQA)

ด้านการจัดการเรียนรู้ เกิดนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ “Active Learning ห้องเรียนชุมชน” ที่เชื่อมโยงการเรียนรู้เข้ากับชุมชน , บันทึก ๓ บวก ๑ สมรรถนะระหว่างเรียน” ที่ช่วยให้ครูประเมินสมรรถนะผู้เรียนได้ในขณะเรียน และ “โจทย์จริง วิถีจริง” ที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

• นวัตกรรมจัดการเรียนรู้	จำนวน ๗๖ รูปแบบ
• นวัตกรรมบริหารจัดการ	จำนวน ๓๕ รูปแบบ
• นวัตกรรมด้านหลักสูตรที่สะท้อนวิถีชุมชน	จำนวน ๑๖ รูปแบบ

ภาพที่ ๔ - ๕ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่

๒.๒ จังหวัดกาญจนบุรี

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๔ - ๖ แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ดำเนินการขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีเป็นประธานกรรมการ และศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งดำเนินการตามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๒๐ ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และอนุบัญญัติ ให้อิสระหน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ

๑) ความอิสระของสถานศึกษานำร่องในการใช้หลักสูตรตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๒) ความอิสระของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการใช้เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการจัดทำ คัดเลือก จัดหา หรือใช้ตำรา สื่อการเรียนการสอน หรือฐานข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓) แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบวุฒิการศึกษาของผู้เรียนระหว่างสถานศึกษานำร่องและสถานศึกษาอื่น พ.ศ. ๒๕๖๔

๔) หลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในสถานศึกษานำร่อง พ.ศ. ๒๕๖๔

๕) หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่อง พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๓๘ สถานศึกษานำร่องที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด ให้ถือว่าเป็นการผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษานอกตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติแล้ว

๒. ด้านการบริหารงานบุคลากร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ออกระเบียบแนวปฏิบัติในการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาที่จะเข้าไปบริหารจัดการสถานศึกษานำร่องผ่านกลไก ออกศส.เขตพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมศึกษาระดับเขตพื้นที่ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ เป็นประธานคณะกรรมการ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็นกรรมการและเลขานุการ

๓. ด้านการบริหารงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โอนจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษานำร่องโดยตรง เพื่อใช้ในการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนเพิ่มเติม ตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดเล็ก/ขนาดกลาง/ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ และสถานที่ตั้งของสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูง/สถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนสันเขาหรือหุบเขา/สถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนเกาะ โดยใช้เงินตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ แนวทางการใช้จ่ายเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา รายการค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

๔. ด้านการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษานำร่องดำเนินงานบริหารทั่วไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น งานสนับสนุนเกี่ยวกับอาหาร สุขภาพอนามัย อาคารสถานที่ ความปลอดภัยให้มีลักษณะการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

๑. ยกระดับคุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา

- เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะสูงขึ้น
- ลดช่องว่างด้านคุณภาพการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและสถานศึกษา โดยผู้เรียนทุกกลุ่มได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคมากขึ้น รวมถึงการช่วยให้โรงเรียนขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลเข้าถึงทรัพยากรและนวัตกรรม
- มีการเผยแพร่และขยายผลนวัตกรรมและแนวปฏิบัติที่ดีสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่นอย่างกว้างขวาง

๒. ความคล่องตัวและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ

- หน่วยงานและสถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากขึ้น
- สามารถออกแบบหลักสูตร กิจกรรม และการใช้ทรัพยากรได้เหมาะสมกับบริบท ส่งผลให้เกิดการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการผู้เรียนและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เครือข่ายความร่วมมือและความยั่งยืนในพื้นที่

- เกิดเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการศึกษาในพื้นที่อย่างเข้มแข็ง
- มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และมีความยั่งยืน

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

นวัตกรรมด้านบริหารจัดการ

- รูปแบบการสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้วย SUPER Model
- รูปแบบการบริหารและพัฒนาระบบสารสนเทศ ในโรงเรียน Q-Info ด้วยระบบคุณภาพ PDC

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

- การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้ Board Game เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
- นวัตกรรมน้อย Coding & Robotics เรียนรู้ Coding ด้วยกิจกรรมหุ่นยนต์
- เสี่ยงเซียมชีวรรณคดีมีชีวิต เรื่อง ขุนช้างขุนแผน , นวัตกรรมการศึกษา “ดอกเอ๋ยดอกสร้อย” การแต่งกลอนดอกสร้อย
- การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้รูปแบบ ๕ E เส้นทางวงเวียน Seven E

ภาพที่ ๔ - ๗ กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

๒.๓ จังหวัดศรีสะเกษ

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

รูปแบบการทำงานที่มีความยืดหยุ่น (Flexible Work Arrangement) เป็นพื้นฐาน ทำให้สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดทั้ง ๗ แห่ง ที่พร้อมถ่ายทอด เทคโนโลยีและนวัตกรรมการทำงานที่ทันสมัย ซึ่งเป็นการรับประกันความก้าวหน้าและการยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีบุคลากรที่มีคุณภาพ และผู้นำการเปลี่ยนแปลงครบทุกระดับ ได้แก่ บุคลากรที่เชี่ยวชาญทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและแหล่งความรู้เชิงลึกด้านการศึกษา ผู้นำสถานศึกษามีความโดดเด่นในการเป็นผู้นำและผู้บุกเบิกในระดับปฏิบัติการ ครูมีความพร้อมสูง มีความเชี่ยวชาญในการจัดกระบวนการเรียนรู้และความสามารถด้านเทคโนโลยีพร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้ และกลุ่มศึกษานิเทศก์ที่มีความเข้าใจในงานด้านการพัฒนาคุณภาพ ทำหน้าที่เป็นกลไกในการกำกับดูแลและพัฒนามาตรฐานวิชาการ นอกจากนี้จุดเด่นที่สำคัญ คือ ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการในพื้นที่ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาบุคลากร การฝึกกำลังนี้ช่วยสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่แท้จริง ขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้กว้างกว่าห้องเรียน โดยใช้ทรัพยากรและบริบทของท้องถิ่นเป็นฐาน (Place - Based Education) เชื่อมโยงความรู้เชิงวิชาการเข้ากับทักษะอาชีพและภูมิปัญญา เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษอย่างแท้จริง

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ได้ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาคิดค้นทดลอง พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งได้ส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษารวมทั้งขยายผลนวัตกรรมการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๑๐ ประเภท ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาสถานศึกษา มีรูปแบบการบริหารที่ชัดเจน บริหารจัดการให้ครูจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา และนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน และที่สำคัญผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนมากขึ้น ครู บุคลากรทางการศึกษา มีการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ มีนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ผ่านเวทีการจัดการความรู้ (KM) ระดับต้นสังกัด และระดับจังหวัด ทั้งมีดิจิทัลเวิลด์และการพัฒนาโรงเรียนจำนวน ๔๖ แห่ง

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ มีการดำเนินการให้สถานศึกษานำร่องทุกแห่งเลือกใช้นวัตกรรม ชื้อสื่อ หนังสือ ตำราเรียน ได้อย่างอิสระ และสอดคล้องกรอบหลักสูตรจังหวัด (SISAKET ASTECS) กำกับติดตาม เพื่อให้เด็กและเยาวชนของจังหวัดศรีสะเกษได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม สร้างความเสมอภาคด้านโอกาสในการเข้าถึงคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning ด้วยนวัตกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้หน่วยงานต้นสังกัด ๘ หน่วยงาน ประกอบด้วย สพป.ศรีสะเกษ เขต ๑ - ๔, สพม.ศรีสะเกษ ยโสธร, เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ และผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ศึกษานิเทศก์ และภาคีภาคประชาสังคม ได้เรียนรู้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ผ่านเวทีการจัดการความรู้ (KM) ระดับต้นสังกัด และระดับจังหวัด ทั้งมีดิจิทัลเวิลด์และการพัฒนาโรงเรียน

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

นวัตกรรมการบริหารจัดการ “ทีมวิชาการเชิงพื้นที่เชื่อมโยงทีม Coach ต้นสังกัดโรงเรียนนำร่องพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

ผลสำเร็จ : ทีมวิชาการเชิงพื้นที่เมื่อบูรณาการกับหน่วยงานมองเห็นแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนนำร่องและสมาชิกในทีมสามารถสร้างทีมโค้ชต้นสังกัดเพื่อทำงานโดยตรงเชิงปฏิบัติกับโรงเรียนนำร่องโดยไร้รอยต่อสามารถจัดการเรื่องข้อจำกัดการได้รับความร่วมมือจากต้นสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดเด่น : การทำงานร่วมกันในการจัดการโมเดลพัฒนาโรงเรียนนำร่องพื้นที่ที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษของต้นสังกัดแปดหน่วยงานร่วมกับภาคการศึกษา ภาครัฐภาคเอกชนผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงครูโค้ชเครือข่ายการเรียนรู้โรงเรียนนำร่องสามรุ่น จำนวน ๑๖๒ แห่ง ภายใต้กรอบวิชาการ ๕ ด้านได้แก่

๑. หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ
๒. นวัตกรรมจัดการเรียนรู้
๓. การวัดผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนฐานสมรรถนะ
๔. การประกันคุณภาพภายในพื้นที่
๕. การสร้างเครือข่ายเชิงรุก

การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพ Core Team วิชาการ กับ Coach ต้นสังกัด และ ผู้อำนวยการโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ
ต่อการเรียนรู้ “ภาวะผู้นำ” (Leadership & Leading-Self) และ แนวทางโรงเรียนพัฒนาตนเองตาม 8 มาตรการ

ระหว่างวันที่ 1 – 2 พฤษภาคม 2568 ณ บ้านลานลูกไม้รีสอร์ท The Western Resort จังหวัดศรีสะเกษ

It's time to “Wake up” DAY2

ภาพที่ ๔ – ๘ การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพ Core Team วิชาการ ฯ

๒.๔ จังหวัดระยอง

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

จังหวัดระยองได้กำหนดรูปแบบ/แนวทางการบริหารจัดการที่บูรณาการทั้ง ๔ ด้านหลัก ดังนี้

๑. การบริหารงานวิชาการ

๑.๑ ด้านการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในบริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เน้นการบูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติเข้ากับการแก้ปัญหาจริงในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนเกิด “สมรรถนะ” ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตและการประกอบอาชีพได้จริงในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) โดยสมรรถนะเฉพาะของจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มี สมรรถนะหลัก ตามกรอบหลักสูตรจังหวัดระยองที่เรียกว่า Rayong MARCO โดยมุ่งเน้นการสร้าง “คนระยอง” ให้เป็น “พลเมืองที่มีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑” และสามารถ ใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขและมั่นคง และพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนระยองสู่สากล

๑.๒ ด้านการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) หรือใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ครูทำหน้าที่เป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator)” ที่เชื่อมโยงเนื้อหาในตำราเข้ากับสถานการณ์และปัญหาจริงในชุมชน ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา “แผนที่แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น” และเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาเป็น “ครูภูมิปัญญา (Co-Teacher)” ในการจัดการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตรผู้ประกอบการที่สอดคล้องกับบริบทจังหวัดระยอง

๑.๓ ด้านการวัดและประเมินผล

รูปแบบการประเมินตามสภาพจริง ลดการสอบข้อเขียนแบบเน้นความจำ แต่เน้นการประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) และการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) วัดผลลัพธ์จากการที่ผู้เรียน “สามารถสร้างผลงานหรือแก้ปัญหาได้จริง” ในบริบทที่กำหนด

๑.๔ ด้านการประกันคุณภาพภายใน

รูปแบบระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องใน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง มุ่งเน้นการตรวจสอบและประเมินผลที่สอดคล้องกับ “กรอบหลักสูตรจังหวัดระยอง (Rayong MARCO)” และคุณลักษณะของ World Class Citizen การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ และสอดคล้องกับ Rayong MARCO

๒. การบริหารงานบุคลากร

การบริหารงานบุคลากรในจังหวัดระยองมุ่งเน้นการจัดการตามระเบียบ และการ “ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและความเชี่ยวชาญเชิงพื้นที่” โดยอาศัยกลไก คือ คณะอนุกรรมการด้านส่งเสริมการบริหารบุคคล (ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม)

๓. การบริหารงานงบประมาณ

รูปแบบและแนวทางการบริหารงานงบประมาณในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เน้นการกระจายอำนาจและความยืดหยุ่นในการใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ของสถานศึกษานำร่องโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยใช้อิสระและความคล่องตัว

๔. การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป

รูปแบบและแนวทางการบริหารงานทั่วไปในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองมุ่งเน้น “การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ร่วมกัน” และการให้ “อิสระแก่สถานศึกษา” เพื่อให้การบริหารงานทั่วไป เป็นไปอย่างคล่องตัวและตอบโจทย์บริบทของจังหวัดระยองที่เป็นเขตพื้นที่อุตสาหกรรม (EEC) และมุ่งพัฒนา คนให้เป็น World Class Citizen

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

๑. มิติด้านนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้

- กรอบหลักสูตรจังหวัดระยอง (Rayong MARCO) เป็นนวัตกรรมหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด โดยสถานศึกษานำร่องหลายแห่งได้นำกรอบนี้ไปใช้ในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา ฐานสมรรถนะ ที่เน้นคุณลักษณะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงาน ในเขตอุตสาหกรรมสมัยใหม่และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลผลิต โรงเรียนมีการพัฒนารูปแบบการสอนที่บูรณาการและ เน้นการปฏิบัติจริง (Active Learning) เช่น การเรียนรู้แบบโครงการที่เชื่อมโยงกับอาชีพในชุมชน ตัวอย่างเช่น นิคม ๕ คาเฟ่ ที่เป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์ของนักเรียนโดยนำความรู้มาสู่การสร้างผลิตภัณฑ์และบริการได้จริง

- การประเมินผลสัมฤทธิ์แบบใหม่ มีการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในตนเอง ของโรงเรียน (iQA - internal Quality Audit) และมีการทดลองใช้เครื่องมือวัดสมรรถนะที่ไม่ได้ยึดติดกับ ผลการทดสอบระดับชาติเพียงอย่างเดียว เพื่อให้ผลการประเมินสอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่โรงเรียนเลือกใช้

๒. มิติด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม

ผลเชิงประจักษ์ในด้านการบริหารคือการสร้างกลไกเชิงพื้นที่ที่ยั่งยืนและมีการกระจายอำนาจ :

- การจัดตั้ง RILA (Rayong Inclusive Learning Academy): สถาบันการเรียนรู้ของคนทุกช่วงวัย จังหวัดระยอง ถูกจัดตั้งขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (อบจ.ระยอง) และภาคีเครือข่ายเพื่อทำหน้าที่ เป็น Platform ในการเชื่อมโยงความรู้ ทรัพยากร และโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัยในจังหวัด

- การสร้างกลไกหนุนเสริมงานวิชาการ (Coach Model): ระยองได้สร้างโค้ชแกนนำในพื้นที่ และมีการพัฒนาผู้บริหารและครูให้เป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และผู้เชี่ยวชาญการจัดการเรียนรู้เพื่อศิษย์ (Coach Model) ซึ่งเป็นผลผลิตจากการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Transforming)

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

การพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดระยอง (เขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC) และมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น World Class Citizen โดยการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาระดับโรงเรียน และการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน กรอบหลักสูตร Rayong MARCO สถานศึกษานำร่องมีและใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่น ฐานสมรรถนะ ตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล จึงมีรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ ดังนี้

นวัตกรรมด้านหลักสูตร กรอบหลักสูตร Rayong MARCO นวัตกรรมที่สำคัญที่สุด คือ การสร้าง Rayong MARCO (กรอบหลักสูตรจังหวัดระยอง) ซึ่งเป็นหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมาธิการ โดยมีการปรับหลักสูตรแกนกลางเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น World Class Citizen

นวัตกรรมด้านการบริหารและการจัดการ การสร้างกลไกการจัดการศึกษาร่วมกันของทุกภาคส่วน โดยการบูรณาการทรัพยากรและความเชี่ยวชาญ เช่น Rayong Inclusive Learning Academy (RILA) สถาบันการเรียนรู้ของคนทุกช่วงวัย ที่ก่อตั้งโดย อบจ.ระยอง ร่วมกับภาคีเครือข่าย ทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์มกลางในการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ใหม่ในระดับเมือง กลไก “๔ ประสาน” มีการพัฒนา นักวิจัยชุมชน และนวัตกรรมทางการศึกษาในพื้นที่ (ครูและบุคลากร) เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนและพัฒนาหลักสูตรตามบริบทจังหวัดได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล มีการทดลองใช้เครื่องมือประเมิน ดังนี้
การประเมินสมรรถนะท้องถิ่น: พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เน้น สมรรถนะตามกรอบ Rayong MARCO โดยไม่จำกัดอยู่แค่การสอบมาตรฐานกลาง (เช่น O-NET/NT)
การใช้เทคโนโลยี: มีการทดลอง พัฒนาระบบเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) สำหรับการวัดสมรรถนะ และระบบการรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้การประเมินผลมีความหลากหลายและแม่นยำยิ่งขึ้น

ภาพที่ ๔ - ๙ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

๒.๕ จังหวัดสตูล

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

จังหวัดสตูลมียุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล คือ “สตูลเป็นเมืองต้นแบบนวัตกรรม สานพลังการศึกษา ร่วมสร้างการเรียนรู้เชิงรุก” กำหนดประเด็นการพัฒนา ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนรู้ในจังหวัดสตูล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนานวัตกรรมด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดสตูล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารจัดการศึกษา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนานวัตกรรมด้านการสร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือ

กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของเด็กสตูล (DOE SATUN) คือ SATOY MODEL เพื่อเป็นหมุดหมายยึดโยงในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดสตูล

ภาพที่ ๔ - ๑๐ สตูลเป็นเมือง ต้นแบบนวัตกรรม สานพลังการศึกษา ร่วมสร้างการเรียนรู้เชิงรุก

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

๑. เกิดการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาอย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้นตามบริบทและนวัตกรรมหลักที่ใช้ร่วมกันในพื้นที่ ดังนี้

โครงการฐานวิจัย ๕ หน่วย ๑๔ ขั้นตอน เป็นการนำกระบวนการวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ของผู้เรียนที่เกิดจากการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ซึ่งต่างจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงการปกติ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการฐานวิจัย จะเน้นที่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเริ่มจากให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องใกล้ตัวในชุมชน เก็บข้อมูลทุนชุมชนด้วยเครื่องมือต่าง ๆ จากนั้นนำสิ่งที่ค้นพบมาพัฒนาเป็นโจทย์วิจัย เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่สามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาโรงเรียนและชุมชนได้

หลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้กรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๐ ด้าน จากโครงการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทั้งนี้ยังคงใช้ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐) เป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ จากนั้นในปี พ.ศ.๒๕๖๕ สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูลได้เข้าร่วมโครงการวิจัย กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ใช้กรอบสมรรถนะ ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) การจัดการตนเอง ๒) การคิดขั้นสูง ๓) การสื่อสาร ๔) การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๕) การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และ ๖) การอยู่ร่วมกับ ธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

การใช้แนวคิด “๘๗๖๐” และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ “ครู ๓ เล้า” สถานศึกษานำร่องฯ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะขึ้นโดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้บนฐานชีวิตเพื่อให้ผู้เรียน เกิดสมรรถนะ ซึ่งการเรียนรู้จะต้องเกิดขึ้นทุกมิติและทุกพื้นที่ในชีวิตของผู้เรียนตลอดเวลา ๘,๗๖๐ ชั่วโมงต่อปี โดยผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้จะไม่ใช่ครูผู้สอนในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ทุกคนจะต้องร่วมกันจัดการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียน จึงเกิดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ “ครูสามเล้า” ซึ่งประกอบด้วย ครูในโรงเรียน ครูพ่อแม่ และครูชุมชน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูลจึงได้พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ครู ๓ เล้า ขึ้น

การวัดและประเมินผล ๓๖๐ องศา จากแนวคิด ๘๗๖๐ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ครู ๓ เล้า จึงเกิดแนวคิดการวัดและประเมินผล ๓๖๐ องศา เพราะการวัดและประเมินผล ๓๖๐ องศา ทำให้สามารถ ประเมินผู้เรียนได้ทุกมิติ โดยสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูลใช้วิธีการประเมิน ๓๖๐ องศา ผ่านการเรียนรู้ในทุกสาระ/วิชา ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือกิจกรรมในโรงเรียน และผ่านกิจกรรม ในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยผู้ประเมิน คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน ซึ่งจะมีการตัดสิน สมรรถนะของนักเรียนเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ เริ่มต้น กำลังพัฒนา สามารถ เห็นความคาดหวัง

หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา (Eco School) โรงเรียนควนโดนวิทยา ได้คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการ ศึกษาและการเรียนรู้หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา (Eco School) โดยวิธีบูรณาการการจัดการเรียนรู้ รายวิชาการศึกษา ค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (IS : Independent Study) ตามกรอบโรงเรียนมาตรฐานสากล (World class Standard School) จัดการเรียนรู้โดยครูประจำชั้นในทุกระดับชั้น ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ ผ่านชุมชนเป็นฐาน โดยการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา “หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา” (Eco School) มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ๗ Step ได้แก่ ๑) สำรวจและค้นหาประเด็นการเรียนรู้ ๒) หาความรู้ฐาน ๓) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ๔) เรียนรู้สถานการณ์และกำหนดทางเลือก ๕) วางแผนจัดการ ๖) ออกปฏิบัติการ ๗) แลกเปลี่ยนเรียนรู้

Satun Coaching Forum จากการพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษานำร่องฯ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษานำร่องฯ มีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องต่าง ๆ จนสามารถถ่ายทอดความรู้และเป็นวิทยากรให้กับผู้อื่นได้ จึงเกิดเป็นแนวคิดการจัดตั้ง Satun Coaching Forum ขึ้น

ลดความเหลื่อมล้ำด้วยดิจิทัลแพลตฟอร์ม “SATUN SANDBOX” พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดสตูล ได้พัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม “SATUN SANDBOX” เพื่อรองรับการบันทึก การรายงาน การติดตาม และการช่วยเหลือปรับปรุงการสอนแบบโครงงานฐานวิจัย (RBL) และรองรับหลักสูตรฐานสมรรถนะ ของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล โดยดำเนินการตามมาตรฐานข้อมูลและมาตรฐาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลการจัดการศึกษาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาที่คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากำหนดทุกประการ ปัจจุบันมีกิจกรรมขับเคลื่อน การนำระบบ Digital Platform สู่อุปกรณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและสถานศึกษา

เกิดกลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล ขับเคลื่อนโดยผ่าน กลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูลและคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูลทั้ง ๕ คณะ ที่ประกอบไปด้วยบุคลากรจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมไปถึงหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานำร่องฯ มีสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดสตูลเป็นหน่วยประสานงานและมีการหนุนเสริมจากสมาคมวัฒนธรรมเมืองและมูลนิธิคลองโต๊ะเหล็ม อะคาเดมี ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมในจังหวัดสตูลที่เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาจังหวัดสตูลมาตั้งแต่เริ่มต้น ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบัน มีองค์กรภาคเอกชนภายนอกที่สนับสนุน ในด้านการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และมีการสนับสนุนด้านองค์ความรู้โดยคณาจารย์ จากมหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

มีแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด สตูล คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูลได้เห็นชอบแนวทางการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล มีกิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจร่วมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาได้ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

มีการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในสมรรถนะหลักและสมรรถนะพื้นฐาน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล มีการจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะและ คณะกรรมการ ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูลได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ในสถานศึกษานำร่องทุกแห่งในทุกสามปีตามคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เรื่อง การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในสถานศึกษานำร่อง พ.ศ. ๒๕๖๔

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล มีนวัตกรรมการบริหาร งานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

- การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย CR SMART MODEL
- ชุดเสริมทักษะสี่สັນโมเดลพิชิตอ่านเขียน RT
- การใช้โปรแกรม Sibelius และแอปพลิเคชัน Note Teacher พัฒนาทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีสากล
- การใช้เกม A-MATH พัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานการบวก ลบ คูณ หาร

นวัตกรรมการจัดการบริหารและบริหารทางการศึกษา

- การบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบ “Nation Model”
- การนิเทศโดยใช้ POJAI Model (พอใจโมเดล)
- การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM)
- การนิเทศการเรียนการสอนแบบเดินผ่าน (Classroom Walk-through)

นวัตกรรมการพัฒนาระบบ รูปแบบ ของการจัดการศึกษา

- ครูสามเสา
- ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน Care Smart Model

ภาพที่ ๔ - ๑๑ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล

๒.๖ จังหวัดปัตตานี

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

จังหวัดปัตตานีมีรูปแบบและแนวทางที่ชัดเจนในการยกระดับการบริหารการศึกษาในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยเน้นการบูรณาการ ๒ แนวทางหลักที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ได้แก่ ๑) การบริหารจัดการโดยใช้ OKRs (Objectives and Key Results) และการนิเทศแบบเสริมพลัง และ ๒) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แนวทางเหล่านี้ถูกนำมาปรับใช้เพื่อยกระดับการบริหารงานใน ๔ ด้านหลัก ดังนี้

๑. การบริหารงานวิชาการ (Academic Affairs) เป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษาในจังหวัดปัตตานี โดยมีแนวทางที่โดดเด่น ดังนี้

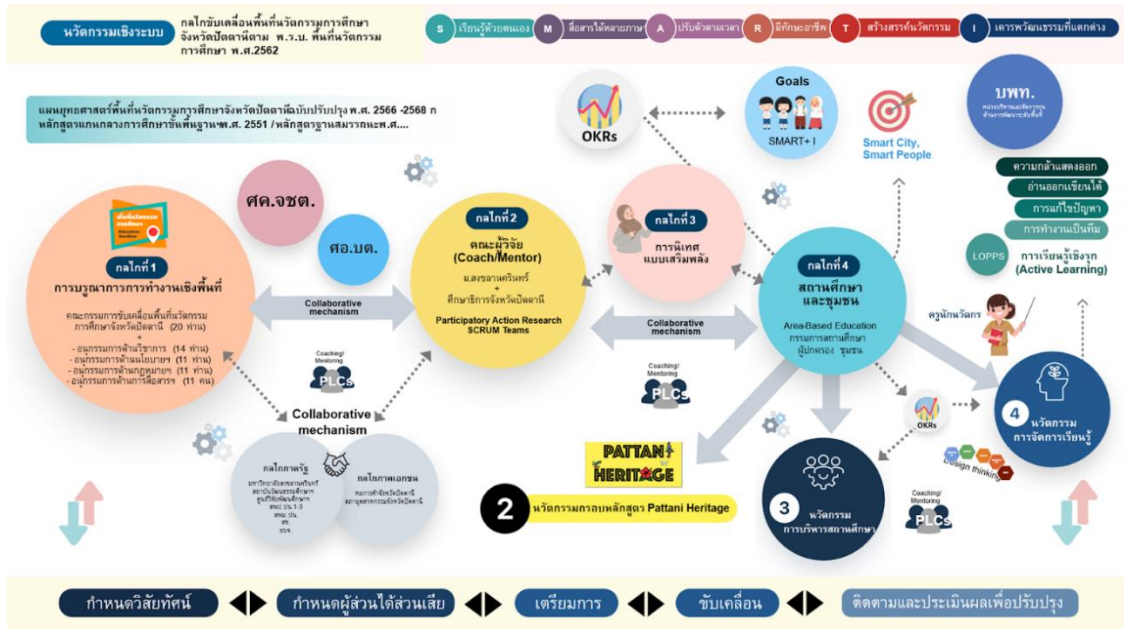
- การกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ด้วย OKRs สถานศึกษาทุกแห่งในโครงการได้พัฒนาแผนกลยุทธ์โดยใช้แนวทางการบริหารที่กำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่สำคัญ (OKRs)
- การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบท: มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นและอัตลักษณ์ของปัตตานี
- การใช้วัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก: โครงการได้ส่งเสริมให้ครูใช้วัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ๔ รูปแบบหลักผ่านกลไก ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้แก่
 - การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด (Lesson Study & Open Approach)
 - การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PjBL)
 - การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning: PhBL)
 - การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP)
- การวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา: โครงการเน้นการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนและมีการติดตามผลการดำเนินงานตาม OKRs อย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในอนาคต

๒. การบริหารงานบุคลากร (Personnel Administration) แนวทางการบริหารงานบุคลากร เน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของครูและผู้บริหารอย่างเป็นระบบ

๓. การบริหารงานงบประมาณ (Budget Administration) แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการระดมทรัพยากร และการสร้างความยั่งยืนทางการเงิน โดยการระดมทรัพยากรจากภายนอก การสร้างรายได้จากผลผลิต และการตระหนักถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ

๔. การบริหารงานทั่วไป (General Administration) การยกระดับผ่านการสร้างระบบและกลไกความร่วมมือที่เข้มแข็ง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การพัฒนาองค์กรและสร้างวัฒนธรรมการทำงานใหม่ และการประชาสัมพันธ์และสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน

จังหวัดปัตตานีได้ใช้แนวทางการบริหารจัดการศึกษาที่ผสมผสานระหว่าง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนจากบนลงล่าง (Top-down) ผ่าน OKRs กับการพัฒนาบุคลากรและนวัตกรรมการสอนจากล่างขึ้นบน (Bottom-up) ผ่าน PLC ซึ่งเป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่น, เน้นการมีส่วนร่วม, และปรับให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ ๔ - ๑๒ การบริหารจัดการโดยใช้ OKRs (Objectives and Key Results)

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

๑. ผลลัพธ์เชิงปริมาณที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา (Tangible Outputs in Schools) จากการขับเคลื่อนโครงการโดยใช้แนวคิด OKRs (Objectives and Key Results) และการนิเทศแบบเสริมพลัง ทำให้โรงเรียนนาร่อง ๔๕ แห่งสามารถสร้างนวัตกรรมที่วัดผลได้และเป็นรูปธรรมจำนวนมาก

- เกิดนวัตกรรมที่จับต้องได้ สถานศึกษาทั้ง ๔๕ แห่ง สามารถพัฒนานวัตกรรมในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม
 - หลักสูตรใหม่ ๔๕ หลักสูตร ที่เชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น เช่น หลักสูตร Pattani Heritage, หลักสูตรสหายผมนาง , หลักสูตรแปลงผักอัจฉริยะ และหลักสูตรการทำขนมพื้นบ้าน
 - นวัตกรรมการบริหาร: ๓๒ นวัตกรรม เช่น รูปแบบการบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพอาหารกลางวัน ๕ ดาว หรือระบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เข้มแข็ง
 - นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ๔๗ นวัตกรรม เช่น การสอนแบบโครงงานเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
 - แผนการจัดการเรียนรู้ ๕๙ แผน
 - ผลิตภัณฑ์จากผู้เรียน ๔๔ ผลิตภัณฑ์ ที่สามารถนำไปจัดจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้และประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนได้

● การตั้งเป้าหมายที่มุ่งผลลัพธ์: โรงเรียนทุกแห่งสามารถพัฒนาแผนกลยุทธ์ของตนเองได้ มุ่งเน้นไปที่การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เช่น การตั้งเป้าหมายให้โรงเรียนเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ทักษะอาชีพ”, “โรงเรียนปลอดเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” หรือ “สถานศึกษาปลอดนักเรียนค้ำจပ်”

๒. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (Measurable Outcomes for Students)

การใช้วัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ๔ รูปแบบ (การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด, การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน, การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทางการศึกษา (Evident Outcomes for Teachers and Educational Personnel)

โครงการได้ยกระดับศักยภาพของครูและศึกษานิเทศก์อย่างชัดเจนผ่านกลไก PLC และการนิเทศแบบเสริมพลัง

- สมรรถนะความเป็นครูนักวิจัยสูงขึ้น
- การรับรู้ต่อการนิเทศดีขึ้นอย่างชัดเจน
- เกิดภาวะผู้นำทางวิชาการ

๔. ผลลัพธ์เชิงระบบและเครือข่าย (Systemic and Network Outcomes)

โครงการประสบความสำเร็จในการสร้างกลไกความร่วมมือที่ยั่งยืนและเป็นระบบ

- เกิดกลไกความร่วมมือระดับจังหวัด มีการสร้างกลไกเชิงระบบที่ชัดเจน ๒ กลไก ได้แก่

๑) กลไกขับเคลื่อนการนิเทศแบบเสริมพลัง ที่เกิดจากการทำงานร่วมกันของศึกษานิเทศก์จากต่างสังกัด

๒) กลไกการสร้างเครือข่ายและสร้างการเรียนรู้ เพื่อขยายผลการดำเนินงาน

- เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่กว้างขวาง สถานศึกษาสามารถสร้างร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกได้ถึง ๓๒ องค์กร และมีการสร้าง "ระบบนิเวศการเรียนรู้" (Learning Ecosystem) ผ่านการจัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- เกิดโรงเรียนต้นแบบ มีการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ ๔ แห่ง ที่มีการปฏิบัติที่ดีเลิศในวัตรกรรมการจัดการเรียนรู้แต่ละรูปแบบ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลต่อไป

- การสร้างระบบฐานข้อมูล มีการพัฒนาระบบสารสนเทศหรือ Dashboard เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลการพัฒนาของสถานศึกษา

๓) วัตรกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษานำร่องในโครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีทุกแห่ง สามารถพัฒนานวัตกรรมของตนเองได้สำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ข้อมูลเชิงประจักษ์จากเอกสารสนับสนุนข้อเท็จจริงนี้อย่างชัดเจน มีการสร้างนวัตกรรมที่เป็นรูปธรรมจากการขับเคลื่อนโครงการโดยใช้แนวคิด OKRs ทำให้เกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมในสถานศึกษาทั้ง ๔๕ แห่ง โดยสามารถพัฒนานวัตกรรมได้ดังนี้

- นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา จำนวน ๔๕ นวัตกรรม
- หลักสูตรใหม่ จำนวน ๔๕ หลักสูตร
- นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ จำนวน ๖๐ นวัตกรรม
- แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๕๙ แผน
- ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำนวน ๕๗ ผลิตภัณฑ์

การที่โรงเรียนนำร่อง ๔๕ แห่ง สามารถสร้างนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาได้ ๔๕ นวัตกรรมสรุปได้ว่า ทุกโรงเรียนมีนวัตกรรมการบริหารเป็นของตนเอง ซึ่งครอบคลุมการบริหารงานใน ๔ ด้านหลักตามกรอบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ภาพที่ ๔ - ๑๓ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี

๒.๗ จังหวัดยะลา

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๔ - ๑๔ กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ภายใต้แนวคิด "สาขาสังคมศาสตร์ ๒ สาขาวิทยาศาสตร์" ซึ่งมีเป้าหมายคือ "การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน" โดยเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยองค์ประกอบหลักที่ทำงานเชื่อมโยงกันเป็นวงจรและขับเคลื่อนด้วยแนวคิดหลัก ๓ ข้อ คือ "กล้าคิด กล้าเปลี่ยน ร่วมปฏิวัติการศึกษา" ซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินงานภายใต้ "พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา" คือการให้อิสระและความยืดหยุ่นแก่พื้นที่และสถานศึกษานำร่องในการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (ตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒) ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนการทำงาน ๓ ส่วน คือ

- กล้าคิด : เปิดโอกาสให้มีการคิดค้นและออกแบบนวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ
- กล้าเปลี่ยน : พร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการและหลักสูตรที่ไม่ตอบโจทย์
- ร่วมปฏิวัติการศึกษา : การทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง

อย่างเป็นระบบ

เพื่อเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนจากการขับเคลื่อนนี้มีเป้าหมายหลัก ๓ ระดับ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายระยะยาว ดังนี้

- เรียนรู้สู่ชีวิตจริง : การเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้สู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
- ทักษะอาชีพ : การพัฒนาทักษะที่จำเป็นและระบบอาชีพในอนาคต
- อยู่ดี มีอนาคต : การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและความมั่นคงในอนาคต

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

- โรงเรียนมีอิสระในการออกแบบหลักสูตร โดยพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเฉพาะตนเอง ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ภายใต้โจทย์การศึกษาาร่วมกันของจังหวัด คือ “มุ่งให้ได้กษะลารัก(ษ์)ยะลาและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยใช้ฐานภาษาและการเรียนรู้สู่การสร้างอาชีพในสังคมแห่งความสุข”
- เกิดนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น นวัตกรรมการสอนแบบเปิด OA (Open Approach) / Project Based Learning / Total Physical Response / ห้องเรียนดิจิทัล / Qirothai Ae for Mai นวัตกรรมแก้ปัญหาภาษา นวัตกรรมแก้ปัญหาคความยากจน นวัตกรรมการบริหารตามแนวคิดอิสลาม
- มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนตาม พรบ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตราที่ ๓๘
- ระบบประกันคุณภาพเฉพาะพื้นที่นวัตกรรม (PQA) ถูกนำมาใช้แทนระบบเดิม ช่วยให้การติดตาม ประเมินผลสะท้อนคุณภาพเชิงสมรรถนะมากขึ้น
- ภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อน เกิดกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคประชาสังคมและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบนิเวศทางการศึกษาที่สอดคล้องกับพื้นที่

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษานำร่องมีนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นจำนวนมาก เช่น เกิดนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น นวัตกรรมการสอนแบบเปิด OA (Open Approach) / Project Based Learning / Total Physical Response / ห้องเรียนดิจิทัล / Qirothai Ae For Mai นวัตกรรมแก้ปัญหาภาษา นวัตกรรมแก้ปัญหาคความยากจน นวัตกรรมการบริหารตามแนวคิดอิสลาม นอกจากนี้สถานศึกษานำร่องจำนวน ๓๑ แห่ง ได้รับความเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ และอีก ๙ แห่ง ได้ปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง (รุ่นที่ ๑, ๒ และรุ่นที่ ๓ อยู่ระหว่างการปรับหลักสูตร) ให้กับให้เข้ากับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ หลักสูตรเหล่านี้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตภูมิปัญญาลักษณะของสังคมพหุวัฒนธรรมทำให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยมีการใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลายเพื่อประเมินสมรรถนะผู้เรียนอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์จริงตามบริบทของโรงเรียน ทำให้ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นที่พอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านสมรรถนะที่ชัดเจน

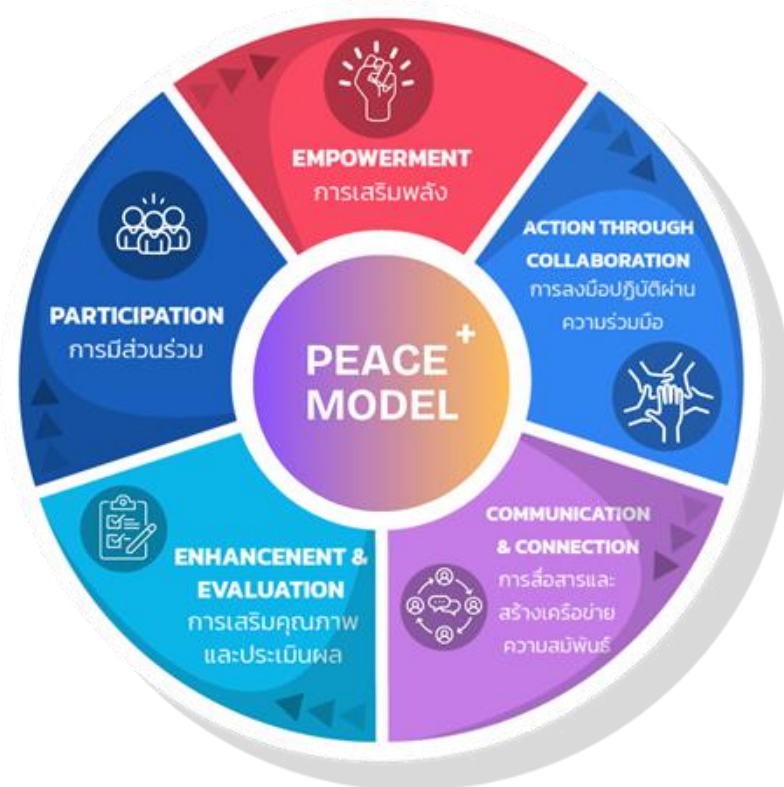

ภาพที่ ๔ - ๑๕ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

๒.๘ จังหวัดนราธิวาส

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดนราธิวาส ได้กำหนดรูปแบบการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดนราธิวาส โดยใช้ PEACE Model เป็นกลไกในการขับเคลื่อน

ภาพที่ ๔ - ๑๖ PEACE Model

P – Policy & Governance: โครงสร้างนโยบาย/คำสั่ง/คณะกรรมการ/อนุกรรมการที่ยึด พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมฯ พ.ศ.๒๕๖๒ และมาตรการรายจังหวัด

- จัดตั้ง/ขับเคลื่อนคณะกรรมการจังหวัดและอนุกรรมการด้านยุทธศาสตร์ – วิชาการ – ติดตามประเมิน - งบประมาณ

- กำหนด/ทบทวนเกณฑ์โรงเรียนนำร่อง, ปฏิทินงาน, ระเบียบปฏิบัติ และเอกสารข้อเสนอเชิงนโยบายรายปี

E – Ecosystem & Engagement: เครือข่ายความร่วมมือ รัฐ/เอกชน/ชุมชน/ท้องถิ่น/สถาบันศาสนา และกลไกมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- สร้าง MOU/เครือข่ายกับ อปท., เอกชน/ผู้ประกอบการ (YEC), ชุมชน, มัสยิด/วัด, สถาบันอุดมฯ
- เวทีสื่อสาร/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (เช่น Manaror Change, เวที Best Practice)

A – Assessment & Accountability: ระบบประเมินเชิงสมรรถนะ (CBE) มาตรฐานข้อมูลตัวชี้วัด/OKRs กลไกรับผิดชอบผลลัพธ์

- พัฒนา/ทดสอบเครื่องมือวัดสมรรถนะ ๔ ช่วงชั้น เชื่อมหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ, OKRs รายโรงเรียน และ SAR

- ระบบบันทึกคะแนน/มาตรฐานข้อมูล และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “ถอดรหัสคะแนนสมรรถนะ” เพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจ

C – Capacity & Curriculum: การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร/ครู หลักสูตรและแผนการสอนฐานสมรรถนะ (EntreComp, PISA, ฯลฯ) และการโค้ชติดตามงาน

- พัฒนาผู้บริหาร - ครูด้าน CBE/EntreComp/PISA, การออกแบบหน่วย/แผน/รูบริก, Mentorship & Coaching On-the-Job

- โครงการเพื่อผู้เรียน: Startup Student, ศูนย์บ่มเพาะ, ค่ายทักษะ, บอร์ดเกมพัฒนา soft skills

E – Evidence & Evaluation: หลักฐานเชิงประจักษ์ การติดตาม ประเมินผล รายงานผลงานปริมาณ และการใช้ข้อมูลตัดสินใจ

- ติดตามผลแบบรายไตรมาส (กิจกรรม-ผู้เข้าร่วม-ผลลัพธ์), งบประมาณ, และรายงานสรุป
- จัดทำกรณีศึกษา (case) โรงเรียนและนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงเด่น

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

๑. ระดับนโยบายและธรรมาภิบาล (Policy & Governance)

- มีคำสั่ง/มติคณะกรรมการและอนุกรรมการที่ทำให้ “จากนโยบายสู่ปฏิบัติ” เดินหน้าได้จริงครอบคลุมการคัดเลือกโรงเรียนนำร่อง การอนุมัติโครงการ และกรอบการประเมินสมรรถนะ ๔ ช่วงชั้น

- โรงเรียนนำร่องจัดทำ แผน/OKRs รายโรงเรียน สอดคล้องยุทธศาสตร์พื้นที่ (ใช้งานจริงในภาคสนาม/เวทีถอดบทเรียน)

- เกิดวงรอบกำกับติดตามรายไตรมาส (เอกสารประชุม/บันทึก AAR/รายงานความก้าวหน้า) → ลดความคลุมเครือด้านบทบาทและเส้นเวลา

๒. ระดับระบบการวัดและคุณภาพข้อมูล (Assessment & Data)

- พัฒนาเครื่องมือประเมินสมรรถนะ ๔ ช่วงชั้น (ชุดข้อสอบ/รูบริก/แนวให้คะแนน) และนำไปใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ “ถอดรหัสคะแนนสมรรถนะ” ครูสามารถอ่านค่าคะแนนรายบุคคล/รายกลุ่มเพื่อออกแบบการสอนได้

- เริ่มใช้ระบบบันทึกคะแนนออนไลน์แบบ Pilot ในบางกลุ่มโรงเรียน → เกิดฐานข้อมูลกลางเบื้องต้น นำไปสู่การใช้ข้อมูลปรับการเรียนการสอน

- เกิดมาตรฐานเอกสารกลาง (แบบฟอร์มรายงาน/แบบบันทึกผล/แนวปฏิบัติ) ลดภาระเอกสารซ้ำซ้อนและเพิ่มคุณภาพหลักฐาน

๓. ระดับสมรรถนะครู-ผู้บริหารและหลักสูตร (Capacity & Curriculum)

- ครูและผู้บริหารผ่านการพัฒนาเชิงระบบ: อบรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการ + โค้ชชี้แจงงาน + เวทีแลกเปลี่ยน → ครูเริ่มใช้หน่วย/แผนการสอนฐานสมรรถนะ จริงในห้องเรียน (มีชิ้นงาน - รูบริก - หลักฐานสะท้อนผล)

- ครูวัดผล/ครูวิชาการสามารถวิเคราะห์คะแนนสมรรถนะ และสรุป “จุดแข็ง/จุดที่ต้องเสริม” ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล/รายห้อง → เกิดแผนช่วยเหลือเฉพาะราย (intervention)

๔. ระดับผู้เรียน (Student Outcomes)

- จัด ค่ายพัฒนาทักษะ/Startup Student/ศูนย์บ่มเพาะ: ผู้เรียนสร้างชิ้นงาน/ต้นแบบธุรกิจ/สตอรี่บอร์ด และสะท้อนการเรียนรู้ (reflection) → พัฒนาทั้งทักษะคิดวิเคราะห์ สื่อสาร ทำงานเป็นทีม และความรับผิดชอบ

- ผู้เรียนกลุ่มเปราะบางได้รับการติดตามและช่วยเหลือรายกรณี โดยใช้ข้อมูลคะแนนสมรรถนะและพฤติกรรมการเรียนรู้ → ลดช่องว่างผลสัมฤทธิ์ในชั้นเรียน
- เกิด “ผลงานเชิงประจักษ์ของผู้เรียน” ที่ตรวจสอบได้ (แฟ้มสะสมงาน, รูปกิจกรรม, บันทึกคะแนน, รูปริก, คลิปนำเสนอ)

๕. ระดับเครือข่ายและทรัพยากร (Ecosystem & Engagement)

- เกิด เครือข่ายพี่เลี้ยง/เมนเทอร์ (หน่วยงานรัฐ - อปท. - เอกชน - ชุมชน - สถาบันศาสนา/อุดมศึกษา) สนับสนุนทรัพยากร เวทีนำเสนอ และช่องทางตลาดสำหรับชิ้นงานผู้เรียน
- มีการวางแผนทาง Matching Fund/ทรัพยากรร่วม เพื่อลดข้อจำกัดงบประมาณและขยายโอกาสการเรียนรู้

๖. ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Delivery & Spending)

- จัดกิจกรรมตามแผนอย่างน้อย ๗ รายการหลัก (ประชุมคกก. / อนุกรรมการ, ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำเครื่องมือ, เวทีสร้างการรับรู้, ถอดรหัสคะแนน, กิจกรรมผู้เรียน ฯลฯ) มีผู้เข้าร่วมรวมหลักร้อยคน/ครั้ง พร้อมหลักฐานรายชื่อ/ภาพถ่าย/รายงานผล
- การเบิกจ่าย เบิกจ่ายสอดคล้องกิจกรรมจริง

๓. นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดนราธิวาส มีนวัตกรรมการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน ๕๓ แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีนวัตกรรมการศึกษาแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา เช่น โรงเรียนศิริธรรมวิทยา มีนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทางด้าน “Halal Science” โรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม มีนวัตกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บริบทของพื้นที่เป็นฐาน โรงเรียนเทศบาล ๓ (บ้านยะกัง) นวัตกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมด้านทักษะอาชีพ เป็นต้น

ภาพที่ ๔ - ๑๗ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดนราธิวาส

๒.๙ กรุงเทพมหานคร

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ประกาศยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากรุงเทพมหานคร ๕ ยุทธศาสตร์ เพื่อการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำหรับหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษานําร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมงานวิจัย เพื่อศึกษาและสร้างความเข้าใจในปัญหาผู้เรียน สถานศึกษาและบริบทพื้นที่ การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาควรตั้งต้นจากความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหา (Pain point) และความต้องการของสถานศึกษา ตามบริบทของสถานศึกษาและบริบทของพื้นที่ โดยการรวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนํามาสู่การระบุประเด็นการพัฒนานวัตกรรมบนฐานข้อมูลจริง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมการค้นหา รวบรวมตลอดจนการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาระดับแนวคิด การค้นหาและสร้างนวัตกรรมในระดับกรอบแนวคิดเพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน สถานศึกษา และบริบทพื้นที่ ตามที่ได้กำหนดเป็นประเด็นการพัฒนานวัตกรรมไว้ สามารถดำเนินการได้ทั้งในรูปแบบของการศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมแนวคิดหรือเครื่องมือจากแหล่งภายนอก และในรูปแบบของการวิจัยและพัฒนาจากภายใน เพื่อนํไปสู่การพิจารณาคัดเลือกนวัตกรรมในระดับกรอบแนวคิดไปทดลองประยุกต์ใช้ต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมการนํานวัตกรรมทางการศึกษาในระดับแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ และพิสูจน์ผลลัพธ์ สถานศึกษานําร่อง หรือหน่วยงานด้านการศึกษานําร่อง คัดเลือกและนํานวัตกรรมการศึกษาในระดับกรอบแนวคิด ไปสู่การทดลองปฏิบัติอย่างมีเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่คาดหวังอย่างชัดเจนภายในกรอบเวลาที่จํากัด โดยกำหนดรูปแบบการดำเนินงานและกลไกการติดตามประเมินผลที่มีผลกระทบต่อภาระงานงบประมาณ และทรัพยากรน้อยที่สุด พร้อมทั้งคํานึงถึงความสามารถในการนํายไปขยายผลต่อไปในวงกว้างได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริม การปรับปรุง ขยายผล นวัตกรรมทางการศึกษา การคัดเลือกสถานศึกษานําร่อง และหน่วยงานด้านการศึกษานําร่อง มาเป็นต้นแบบเพื่อถอดบทเรียนในการนํานวัตกรรมการศึกษาไปประยุกต์ใช้ เพื่อพิจารณาปรับปรุงและขยายผลในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับสถานศึกษา ระดับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากรุงเทพมหานคร และระดับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอื่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างความพร้อมให้สถานศึกษา ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมี Knowledge รวมทั้ง Skillset และ Mindset ที่พร้อม รวมทั้งอยู่ในระบบนิเวศที่เอื้อต่อการสร้างและขับเคลื่อนนวัตกรรมทางการศึกษา

คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ออกแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานําร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้มีกรอบการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทพื้นที่ ทั้งหลักสูตรสถานศึกษานําร่องที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดตัวชี้วัดระหว่างทาง และตัวชี้วัดปลายทางให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น รวมทั้งสถานศึกษานําร่องสามารถใช้หลักสูตรอื่น เช่น หลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นต้น

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากรุงเทพมหานคร มีความเป็นอิสระในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่อง ตามบริบทและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีกลไกการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากรุงเทพมหานครประกาศกำหนด และผ่านกลไกการนิเทศ ติดตามเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดและคณะกรรมการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ ๔ - ๑๘ กลไกการนิเทศ ติดตามเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษานำร่องมีนวัตกรรมการศึกษาพร้อมใช้เพื่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาควบคู่กับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่

๑) นวัตกรรมด้านระบบ/รูปแบบการจัดการศึกษา เช่น IEP (Individualized Education Program) การศึกษารายบุคคล การศึกษาทางเลือก การศึกษาทางไกล

๒) นวัตกรรมด้านหลักสูตร เช่น หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรอิงสมรรถนะ

๓) นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ชุดการสอน บทเรียนสำเร็จรูป หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

๔) นวัตกรรมด้านการบริหารและบริหารทางการศึกษา เช่น การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน การจัดระบบและเครื่องมือการประเมิน

๕) นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล เช่น การใช้แฟ้มสะสมงาน การประเมินแบบมีส่วนร่วม การประเมินออนไลน์

๖) นวัตกรรมด้านการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาการปฏิบัติงาน การพัฒนาองค์กร เช่น แนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management) แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community)

ภาพที่ ๔ - ๑๙ ประชาสัมพันธ์การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกรุงเทพมหานคร

๒.๑๐ จังหวัดกระบี่

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จังหวัดกระบี่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม การบูรณาการ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ครอบคลุม ๔ ด้านหลัก ดังนี้

๑. การบริหารงานวิชาการ

- พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เชื่อมโยงกับ C & PLUS ๒ (๕ สมรรถนะหลัก บวก ๒ สมรรถนะตามบริบทของจังหวัด คือ ๑. ทักษะอาชีพ ๒. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม)

- ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น GPAS & Steps การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และการบูรณาการ AI/เทคโนโลยีดิจิทัล

- สร้างเครือข่ายโรงเรียนนำร่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาครูร่วมกัน

๒. การบริหารงานบุคลากร

- ยกระดับสมรรถนะครูและผู้บริหารผ่าน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

- ใช้ระบบการนิเทศแบบ Coaching & Mentoring เพื่อส่งเสริมให้ครูออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- จัดระบบการประเมินที่สะท้อนผลจริง ทั้งต่อครูและผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓. การบริหารงานงบประมาณ

- ใช้แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชน และภาคเอกชนร่วมกำหนดทิศทางการใช้ทรัพยากร

- จัดสรรงบประมาณเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนและนวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่

- ส่งเสริมการหาทุนสนับสนุนเพิ่มเติมจากเครือข่ายภาคเอกชนและองค์กรท้องถิ่น

๔. การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป

- ปรับระบบการบริหารให้เป็น ธรรมภิบาล โปร่งใส และตรวจสอบได้

- ใช้ ดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อการบริหารจัดการและรายงานผลอย่างเป็นระบบ

- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานรัฐ ท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

จากการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกระบี่ ปรากฏผลลัพธ์ที่ชัดเจน ดังนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ : โรงเรียนนำร่องสามารถพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น เช่น หลักสูตรท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การเรียนรู้วัฒนธรรมพหุสังคม และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้

๒. ด้านการบริหารงานบุคลากร : ครูและผู้บริหารมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น ผ่านกระบวนการ PLC และ Coaching & Mentoring เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนในพื้นที่

๓. ด้านการบริหารงานงบประมาณ : โรงเรียนนำร่องบางแห่งปรับรูปแบบการบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) โดยเชื่อมโยงการใช้งบกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากองค์กรท้องถิ่น/เอกชน

๔. ด้านการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป : โรงเรียนปรับระบบบริหารจัดการด้วย Digital Platform และจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ พร้อมทั้งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

การติดตามและประเมินผล พบว่า ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของสถานศึกษานำร่องในจังหวัดกระบี่ ได้สร้างหรือพัฒนานวัตกรรมที่เป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้ง ๔ มิติของการบริหารงาน ได้แก่

๑. การบริหารงานวิชาการ เช่น หลักสูตรฐานสมรรถนะเฉพาะพื้นที่ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) การจัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผล การนิเทศติดตาม

๒. การบริหารงานบุคลากร เช่น ระบบพี่เลี้ยงครู (Mentor System) และ PLC

๓. การบริหารงานงบประมาณ เช่น การระดมทรัพยากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน

๔. การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (School Dashboard) และการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาเชิงรุก

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษานำร่องในจังหวัดกระบี่ ได้สร้างหรือพัฒนานวัตกรรมที่เป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้ง ๔ มิติของการบริหารงาน ได้แก่

๑. การบริหารงานวิชาการ เช่น หลักสูตรฐานสมรรถนะเฉพาะพื้นที่ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project - based Learning) การจัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผล การนิเทศติดตาม

๒. การบริหารงานบุคลากร เช่น ระบบพี่เลี้ยงครู (Mentor System) และ PLC

๓. การบริหารงานงบประมาณ เช่น การระดมทรัพยากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน

๔. การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป เช่น ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (School Dashboard) และการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาเชิงรุก

ภาพที่ ๔ - ๒๐ การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดกระบี่

๒.๑๑ จังหวัดจันทบุรี

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จังหวัดจันทบุรีได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยได้ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่สำคัญและเป็นรูปธรรมซึ่งมีรายละเอียดทั้ง ๔ ด้าน แบ่งเป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การพัฒนารอบหลักสูตรและผลลัพธ์การเรียนรู้: จังหวัดได้ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตร "CHAN NEW GEN" และกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ (Desired Outcomes of Education: DOE) เพื่อให้เป็นทิศทางและมาตรฐานเดียวกันในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของจังหวัด

๒. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา: มีการดำเนินการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผ่านกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และนวัตกรรมจัดการเรียนรู้สมัยใหม่

๓. การสนับสนุนทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน: จังหวัดได้จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ นวัตกรรม และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกและยกระดับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

๔. การส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย: มีการส่งเสริมและขับเคลื่อนกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อบูรณาการทรัพยากร องค์ความรู้ และประสบการณ์จากทุกภาคส่วนมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในพื้นที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา ดังนี้

- เกิดนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่: มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยผสมผสานเข้ากับบริบทและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง
- ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: โครงการมีส่วนสำคัญในการช่วยลดช่องว่างทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนเอกชนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง
- เพิ่มอิสระในการบริหารจัดการ: สถานศึกษานำร่องได้รับอิสระในการบริหารจัดการและอำนาจในการออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น
- เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน: เกิดกลไกที่ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของพื้นที่อย่างเข้มแข็ง
- การพัฒนาบุคลากร: มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการมากกว่า ๑๐ กิจกรรม โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การประเมินผลสมัยใหม่ และการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

โรงเรียนนาร่องได้พัฒนาและนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ อาทิ รูปแบบการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency - Based Learning) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ

ภาพที่ ๔ - ๒๑ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดจันทบุรี

๒.๑๒ จังหวัดตราด

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จังหวัดตราดได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยได้ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่สำคัญและเป็นรูปธรรม ซึ่งมีรายละเอียดทั้ง ๔ ด้าน แบ่งเป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ

การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราดมุ่งเน้นการบริหารแบบยืดหยุ่นและคล่องตัว โดยให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การบริหารบุคคล และงบประมาณ เพื่อให้ตอบสนองต่อบริบทของโรงเรียนและชุมชน โดยมีแนวทางสำคัญ เช่น ๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีบทบาทในการตัดสินใจ ๒) การบริหารเชิงเป้าหมาย มุ่งเน้นผลลัพธ์ด้านคุณภาพผู้เรียนและความพร้อมสู่อนาคต ๓) การบริหารจัดการที่ยึดหลักธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และ ๔) การบริหารโดยใช้ข้อมูลและหลักฐาน (Data-driven Management) เพื่อการพัฒนาต่อเนื่อง สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่เน้นการปฏิรูปจากฐานราก

๒. ด้านการบริหารงานบุคลากร

แนวทางการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราดมุ่งเน้นการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อบริบทของโรงเรียน โดยเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ใช้กระบวนการคัดเลือก พัฒนา และประเมินผลครูโดยยึดหลักคุณธรรม ความสามารถ และผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนการจัดสรรครูให้เหมาะสมกับความถนัดและความเชี่ยวชาญ ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้โรงเรียนมีอิสระในการพัฒนากลไกการบริหารงานบุคคลที่สอดคล้องกับเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๓. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

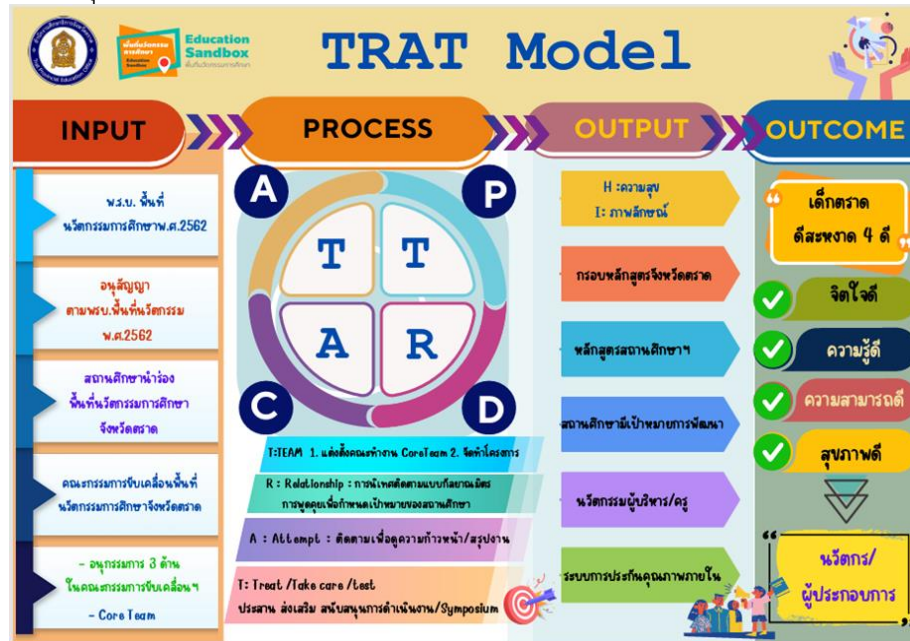
โรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราดดำเนินการยกระดับการบริหารงบประมาณโดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โปร่งใส และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างคล่องตัว ผ่านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนและติดตามการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ ยังเน้นการใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ลดภาระงานที่ไม่จำเป็น และสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรม

๔. ด้านการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป

โรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราดมุ่งเน้นการพัฒนาระบบบริหารงานทั่วไปให้มีความคล่องตัว โปร่งใส และตอบสนองความต้องการของชุมชนและผู้เรียน โดยมีแนวทางสำคัญ ได้แก่ ๑) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้บุคลากร ชุมชน และภาคีเครือข่ายมีบทบาทร่วมกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงาน ๒) การลดภาระงาน เอกสารที่ไม่จำเป็น โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยบริหารจัดการข้อมูลและงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ ๓) การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนการบริหารจัดการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ ๔) การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูด้านการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราดมีผลการดำเนินการที่เป็นผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์โดยมีสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง จำนวนทั้งสิ้น ๑๕ แห่ง แบ่งเป็น ๒ สังกัด ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด (สพป.ตราด) จำนวน ๑๐ แห่ง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด (สพม.จันทบุรี ตราด) จำนวน ๕ แห่ง โรงเรียนในสังกัด สพป.ตราด ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ชนบท โดยมีรายละเอียดการสรุปผลข้อมูลสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างจำนวน ๑๕ แห่ง และระบุสังกัดของสถานศึกษาจัดกลุ่มตามสังกัด

ภาพที่ ๔ - ๒๒ Trad Model

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

๑. จังหวัดตราดมีกรอบหลักสูตรจังหวัดที่สอดคล้องกับจุดเน้นของจังหวัดตราด ๕ ด้าน ประกอบด้วย การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม การเกษตร การค้าชายแดน และไลฟ์สไตล์แบบพอเพียง

๒. สถานศึกษานำร่องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจัดโครงสร้างรายวิชาและเวลาเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร โดยมีเป้าหมายของจังหวัดตราดเป็นสำคัญ ได้แก่ “เด็กตราด ดีสงาด (Trad & D)” ประกอบด้วย จิตใจดี ใฝ่รู้ดี ใฝ่ดี ใฝ่ดี ใฝ่ดี ใฝ่ดี ใฝ่ดี ใฝ่ดี ใฝ่ดี ใฝ่ดี

๓. สถานศึกษานำร่อง ทุกแห่ง จำนวน ๗๔ แห่ง มีนวัตกรรมเพื่อบริหารจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมผู้เรียน มีแนวทางการวัดผลประเมินผลตามเป้าหมายของจังหวัดตราด

๔. จัดทำแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ การจัดแบบประเมินคุณภาพการศึกษาจังหวัดตราด

ภาพที่ ๔ - ๒๓ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตราด

๒.๑๓ จังหวัดภูเก็ต

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดภูเก็ตในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้ดำเนินการภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตเป็นหน่วยงานหลักในการประสานและขับเคลื่อน ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาที่ตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่ แนวทางการขับเคลื่อนมุ่งเน้นให้ทุกสถานศึกษานำร่องพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่

๑) การบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒) การบริหารงานบุคลากร ส่งเสริมครูและผู้บริหารให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมและการนิเทศภายใน

๓) การบริหารงานงบประมาณ ใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากร

๔) การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และสร้างวัฒนธรรมองค์กรคุณธรรมในสถานศึกษา

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

จากการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ พบว่าสถานศึกษานำร่องทุกแห่งมีการพัฒนาแผนงานและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการบูรณาการแนวคิด “การเรียนรู้จากการลงมือทำจริง (Learning by Doing)” ผ่านรูปแบบ Project Approach ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึกและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เช่น การจัดโครงการ “เด็กภูเก็ตปลูกผักปลอดภัย” “ตลาดนัดนักสร้างสรรค์” และ “ครัวน้อยสร้างอาชีพ” หลายโรงเรียนได้พัฒนา ห้องเรียนฐานอาชีพ (Career-Based Classroom) เพื่อเสริมทักษะอาชีพให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษา เช่น ห้องเรียนครัวภูเก็ต ห้องเรียนช่างน้อย ห้องเรียนศิลปะสร้างสรรค์ และห้องเรียนริโซเคิลเพื่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งได้บูรณาการกิจกรรมพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (Executive Functions: EF) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การยับยั้งชั่งใจ การวางแผน และการจัดการอารมณ์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผ่านกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบกัลยาณมิตร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ (PLC) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน ครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและวัดผลตามสมรรถนะจริง เด็กมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น มีความกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบมากขึ้น และมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมตามวัย

นอกจากนี้ การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษายังส่งผลให้เกิด เครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่าย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การจัด “ตลาดนัดอาชีพภูเก็ต” ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้จำหน่ายผลงานของตนเองและเรียนรู้กระบวนการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ รวมถึงโครงการ “Phuket Smart Start: เด็กภูเก็ตก้าวแรกสู่อนาคต” ซึ่งเชื่อมโยงการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่ระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง เกิดการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างแท้จริง

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษานำร่องภายใต้พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ได้พัฒนา “นวัตกรรมการบริหารจัดการศึกษา” ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจำแนกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

ด้านวิชาการ: โรงเรียนหลายแห่งได้พัฒนา “หลักสูตรเชื่อมโยงอาชีพและท้องถิ่น” ที่ผสมภูมิปัญญาชุมชนเข้ากับเนื้อหาการเรียนรู้ เช่น “ห้องเรียนครัวภูเก็ต” ที่ให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น ควบคู่กับทักษะอาชีพด้านอาหาร และ “ห้องเรียนช่างน้อย” ที่ส่งเสริมทักษะช่างและการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในภูมิปัญญาและพัฒนาทักษะอาชีพได้ตั้งแต่วัยเรียน

ด้านบุคลากร: เกิดเครือข่าย PLC ข้ามโรงเรียน ที่ส่งเสริมให้ครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้เชิงสมรรถนะ และจัดตั้งระบบ Mentor System (ระบบพี่เลี้ยงครู) เพื่อช่วยพัฒนาครูใหม่และครูในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีทักษะด้านการสอนและการประเมินผลสมรรถนะผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

ด้านงบประมาณ: หลายโรงเรียนได้พัฒนานวัตกรรมการระดมทรัพยากร เช่น “โครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งผู้สนับสนุน” ร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดหาทรัพยากรในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ห้องเรียนอาชีพ และกิจกรรมเสริมทักษะเด็ก ส่งผลให้โรงเรียนมีความยั่งยืนทางการเงินและสามารถบริหารงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริหารงานทั่วไป: โรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ เช่น ระบบ School Dashboard สำหรับติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแบบเรียลไทม์ และการใช้ฐานข้อมูลกลาง (Phuket Innovation Data System) เพื่อบริหารจัดการข้อมูลบุคลากร ผู้เรียน และโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาโรงเรียนสู่ “องค์กรคุณธรรม” เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใสและเข้มแข็ง

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดภูเก็ตได้ก้าวสู่การเป็น “พื้นที่ต้นแบบแห่งการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม” ที่สามารถเชื่อมโยงทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนครู และชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

ภาพที่ ๔ - ๒๔ การดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดภูเก็ต

๒.๑๔ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานำร่องจำนวน ๓๗ แห่ง ซึ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning พร้อมทั้งเพิ่มตัวชี้วัดด้านนวัตกรรมการศึกษา ในมาตรฐานของสถานศึกษา รวมถึงมีกลไกการขับเคลื่อนในระดับจังหวัดจากการบริหารงาน แบบคณะกรรมการหลายระดับเพื่อกระจายอำนาจการจัดการศึกษา และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ที่เข้มแข็งกับภาคีต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ

- **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษานำร่องฯ** สำนักงานศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษานำร่องฯ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามบริบทพื้นที่ ครอบคลุมสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและสภาพภูมิสังคม รวมทั้งมีกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้กับผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนในสถานศึกษานำร่อง โดยสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จาก คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓๗ แห่ง

- **จัดทำมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษานำร่องฯ** สำนักงานศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการเพิ่มเติมตัวชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษานำร่อง เข้าไปในประเด็นตัวชี้วัดย่อยในแต่ละมาตรฐานการศึกษาและเพิ่มเติมในเรื่องเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม ท้องถิ่น พหุวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความโดดเด่นที่เน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา ที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ภายในสถานศึกษาของตนเอง

- **จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน วิถีปฏิบัติที่ดี และขยายผลการดำเนินงาน** พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน วิถีปฏิบัติที่ดี และขยายผลการดำเนินงานแก่สถานศึกษานำร่องฯ ในระดับจังหวัดเพื่อสร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการอื่น

๒. ด้านการบริหารงานบุคลากร

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีโครงสร้างการบริหารงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในรูปแบบคณะกรรมการและคณะทำงานในระดับต่าง ๆ

๓) ด้านการบริหารงานงบประมาณ

- **การจัดทำและปรับปรุงพัฒนาแผนยุทธศาสตร์พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด** จังหวัดแม่ฮ่องสอนดำเนินการจัดทำและปรับปรุงพัฒนาแผนยุทธศาสตร์พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด แม่ฮ่องสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน สถานศึกษานำร่องฯ คณะกรรมการฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ระดมความคิดร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาตัวชี้วัดเพิ่มเติมตามเป้าประสงค์ในแต่ละยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ ๔ ยุทธศาสตร์

- **การขับเคลื่อนในระดับศึกษานำร่องฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติจริงในศึกษานำร่องฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการจัดทำแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน และการบริหารงบประมาณที่ได้รับอย่างมีประสิทธิภาพจัดทำข้อมูลประเภทและที่ตั้งของศึกษานำร่องฯ สังกัด สพฐ. เพื่อประกอบการพิจารณาการขอจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้แก่สถานศึกษาศึกษานำร่องแต่ละแห่งโดยตรง

๔) ด้านการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป

- **การจัดทำเว็บไซต์** การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศผลงานการสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา และผลการดำเนินงานที่โดดเด่น รวมถึงวิธีปฏิบัติที่ดีของศึกษานำร่องฯ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่สาธารณชน

- **กำหนดแนวทางและขอบเขตการดำเนินงาน** กำหนดแนวทางและขอบเขตการดำเนินงานให้กับบุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบงานในงานแต่ละฝ่าย โดยจัดทำคำสั่งและประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามแผนงานโครงการฯ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน และการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะในรายไตรมาสอย่างสม่ำเสมอ

- **สร้างเครือข่ายทางการศึกษา และระดมทรัพยากรทางการศึกษา**

๑. สถานศึกษาสามารถคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ รวมทั้งการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอื่น

๒. ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา

๓. กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดตั้งกลุ่มศึกษานำร่องฯ ในโซนพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความอิสระ คล่องตัวช่วยเหลือ และสร้างสรรค์นวัตกรรมร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คอยติดตามดูแลสถานศึกษานำร่องฯ ในเขตพื้นที่ตนเอง

๔. สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่ช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกัน

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

- ๑) สถานศึกษานำร่องและหน่วยงานทางการศึกษา มีแผนยุทธศาสตร์พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

- ๒) สถานศึกษานำร่องทุกแห่งสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง และได้รับการพิจารณาเป็นหลักสูตรประเภทที่ ๑

- ๓) สถานศึกษานำร่องทุกแห่งร่วมกันกำหนดมาตรฐานการศึกษาและระบบประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของจังหวัด และประกาศใช้ร่วมกันภายในจังหวัด เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษานำร่อง หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

- ๔) สถานศึกษานำร่องทุกแห่ง สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการเชิงพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม สามารถเผยแพร่ผลงานและขยายผลไปสู่สถานศึกษาอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษาสามารถคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ รวมทั้งการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอื่น โดยมีนวัตกรรมทางการศึกษา ดังนี้

- นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน	จำนวน ๒๘ แห่ง
- นวัตกรรมด้านหลักสูตร	จำนวน ๒ แห่ง
- นวัตกรรมด้านระบบ รูปแบบ ของการจัดการศึกษา	จำนวน ๑ แห่ง
- นวัตกรรมด้านการบริหารและบริหารทางการศึกษา	จำนวน ๖ แห่ง

ภาพที่ ๔ - ๒๕ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๑๕ จังหวัดสงขลา

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลาได้ดำเนินการส่งเสริมและบูรณาการการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้ง ๗๒ แห่ง

แนวคิดหลัก: ร่วมสร้าง (Co-Create), ร่วมคิด (Co-Think) และร่วมขับเคลื่อน (Co-Drive) โดยมี ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ กลไกยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดทิศทางขับเคลื่อนให้ชัดเจน กลไกปฏิบัติการ (Operational Layer) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงมือปฏิบัติจริง และกลไกสนับสนุน (Support Layer) เติมพลังเพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัตินั้นเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ซึ่งผลจากการดำเนินงานทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ยึดบริบทท้องถิ่น ใช้ทุนวัฒนธรรมสงขลา (อาหาร ประวัติศาสตร์ชายฝั่ง การท่องเที่ยวชุมชน) เป็นฐานออกแบบการเรียนรู้เชิงสมรรถนะ

บูรณาการชุมชน - ภาคธุรกิจ - อุดมศึกษา สถานศึกษาเป็นศูนย์เรียนรู้ร่วมกับชุมชน ผู้ประกอบการท้องถิ่น

ใช้ข้อมูลเป็นตัวขับเคลื่อน ใช้ข้อมูลหลายโรง สะท้อนผลการเรียนรู้เชิงสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วงจร PDCA ระดับจังหวัด/อำเภอ/สถานศึกษา

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

ผลจากการดำเนินงานดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสงขลา โดยมีแนวคิดหลักเพื่อออกแบบกลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด คือ การยึดบริบทท้องถิ่น การบูรณาการชุมชนภาคธุรกิจ และอุดมศึกษา การใช้ข้อมูลเป็นตัวขับเคลื่อน และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อธิบายรายละเอียดแนวคิดได้ดังนี้

๑. การยึดบริบทท้องถิ่น การนำเอาองค์ความรู้ท้องถิ่นซึ่งเป็นทุนวัฒนธรรมสงขลา เช่น อาหาร ประวัติศาสตร์ชายฝั่ง การท่องเที่ยวชุมชน นำมาเป็นฐานในการออกแบบการเรียนรู้เชิงสมรรถนะให้กับผู้เรียน

๒. การบูรณาการชุมชน ภาคธุรกิจ และอุดมศึกษา มีการดำเนินการส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ผู้ประกอบการท้องถิ่น

๓. การใช้ข้อมูลเป็นตัวขับเคลื่อน การใช้รวบรวมข้อมูลจากหลายโรงเรียนนำมาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้เชิงสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๔. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้วงจรการบริหารคุณภาพ PDCA

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมศึกษากลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด สงขลา “Songkhla Edu - Inno Drive” (Songkhla Educational Innovation Driving Mechanism) โดยมีผลลัพธ์ที่เกิดจากการขับเคลื่อน ดังนี้

๑. จำนวนสถานศึกษา ๙ แห่งใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ

๒. สถานศึกษาใช้หลักสูตรความเป็นผู้ประกอบการ

๓. การขับเคลื่อนโรงเรียนพัฒนาตนเองโดยเครือข่ายต้นสังกัดและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (TSQM-A)
๔. การใช้ “Pet Words” ท่องศัพท์ภาษาอังกฤษ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้รับความอนุเคราะห์จาก บริษัทซีดีวาร์ตี้ จำกัด
๕. การเข้าร่วมโครงการพัฒนาสมรรถนะเยาวชนผู้ประกอบการเมืองสงขลาบนฐานทุน Soft Power (บพท.)

ภาพที่ ๔ - ๒๖ แนวคิดหลัก: ร่วมสร้าง-ร่วมคิด-ร่วมขับเคลื่อน (Co-Create, Co-Think, Co-Drive)

๒.๑๖ จังหวัดสระแก้ว

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีรูปแบบ/แนวทางเพื่อการยกระดับการบริหารการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ในการขับเคลื่อนระบบนิเวศทางการศึกษาจังหวัดสระแก้ว ๔ ระดับ คือ ๑) ระบบนิเวศการศึกษาที่เป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ในชั้นเรียน ๒) ระบบนิเวศการศึกษาระดับโรงเรียน ๓) ระบบนิเวศการศึกษาระดับหน่วยงานต้นสังกัด และ ๔) ระบบนิเวศระดับจังหวัดสระแก้ว เพื่อให้ผู้เรียนเป็นนวัตกรรมสระแก้ว รักษ์สระแก้ว พัฒนาสระแก้ว โดยมีกลไกการขับเคลื่อนรูปแบบ SAKAEO Model ด้วยกระบวนการ ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ SWOT Analysis การวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาตามสภาพบริบทของจังหวัดสระแก้ว

ขั้นที่ ๒ Alliance การสร้างพันธมิตร มีผู้ร่วมรับผิดชอบและสร้างข้อตกลงการพัฒนาร่วมกัน

ขั้นที่ ๓ Knowledge Sharing การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างองค์ความรู้แบ่งปันความรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ ๔ Action การลงมือปฏิบัติในการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสระแก้ว

ขั้นที่ ๕ Evaluation การนิเทศ กำกับ ติดตาม การวัดและประเมินผลการดำเนินงาน

ด้วยกระบวนการ DE/PLC/COACH/AAR

ขั้นที่ ๖ Optimum Quality คุณภาพสูงสุด

ภาพที่ ๔ - ๒๗ SAKAEO Model

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

มีการดำเนินงานตามแผนขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสระแก้ว ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘ มีวิสัยทัศน์ คือ สระแก้ว เมืองแห่งนวัตกรรมการศึกษา สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในการยกระดับศักยภาพของผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ยังมีหลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสระแก้ว ปี ๒๕๖๘ ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการหรือเป้าหมายของพื้นที่จังหวัดสระแก้วที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UN Thailand) (Sustainable Development Goals - SDGs) ที่ประชาคมโลกตกลงร่วมกันที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนา โดยมีองค์ประกอบ ๓ ด้าน ๑๑ กลุ่ม

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

ภาพที่ ๔ - ๒๘ กระบวนการขับเคลื่อนหลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมของจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วได้พัฒนานวัตกรรมหลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ที่สะท้อนบริบทท้องถิ่นและความต้องการเฉพาะของชุมชน โดยมีการกำหนดเนื้อหาหลักสูตร ๑๑ กลุ่มสำคัญ ครอบคลุมทั้งด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและศักยภาพของพื้นที่

กระบวนการขับเคลื่อนหลักสูตร หลักสูตรพื้นที่นวัตกรรมของจังหวัดสระแก้วดำเนินการโดยสถานศึกษานำร่อง ๗๓ แห่ง ซึ่งใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผสมผสานแนวทางการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้แก่

- CIP ๖ ขั้นตอนของ OECD: กระบวนการเรียนรู้เชิงวิจัยและพัฒนาศักยภาพ
- จิตศึกษา: เน้นการสร้างสติและสมาธิ
- PBL (Project-Based Learning): การเรียนรู้ผ่านโครงงาน
- STEAM และ STEM: บูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะ และคณิตศาสตร์
- อารยเกษตร: การเรียนรู้เกษตรกรรมในเชิงนวัตกรรม
- นวัตกรรมด้านภาษา : การพัฒนานวัตกรรมด้านภาษาที่หลากหลายแก้ปัญหาและส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้

๒.๑๗ จังหวัดสุโขทัย

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุโขทัยได้พัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา โดยดำเนินการ ๔ ขั้นตอนดังนี้

๑) การศึกษา ประสาน บูรณาการ นิเทศ ติดตามและสำรวจความต้องการของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุโขทัย

๒) ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมวางแผน จัดทำปฏิทินการนิเทศ ติดตาม และจัดทำเครื่องมือ นิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องตามกรอบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายและการกำหนดทิศทางการบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

๓) นิเทศ ติดตาม ตามความต้องการของสถานศึกษานำร่องฯ

๔) สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานตามกรอบพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง การกำหนดทิศทางการบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาระดับจังหวัดสุโขทัย

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

ผู้เรียนในสถานศึกษานำร่องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยดำเนินการผ่านนวัตกรรมเชิงระบบและการสร้างโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

๑. นวัตกรรมเชิงระบบเพื่อสนับสนุนเด็กด้อยโอกาส

- **การสร้างกลไกสนับสนุนทางสังคม:** จังหวัดสุโขทัยได้พัฒนากลไกการบูรณาการทางนโยบายเพื่อสร้างระบบสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งรวมถึงเด็กด้อยโอกาสทางสังคมที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความยากจนหรือไม่พร้อมในการเรียนรู้

- **บทบาทของสมัชชาการศึกษา:** กลไกนี้ถูกเรียกว่า “สมัชชาการศึกษาจังหวัด” ซึ่งทำงานร่วมกันตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานระดับจังหวัด กลไกนี้ช่วย แก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนเชิงระบบ เพื่อสร้างความพร้อมและพัฒนาการตามช่วงวัย

๒. การสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาตลอดชีวิต

- **หลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนและการเข้าถึงที่เท่าเทียม:** การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนที่นำทุนทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนมาสร้างเป็นหลักสูตรตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ทำให้เกิดระบบนิเวศการเรียนรู้บนฐานชุมชน

- **ระบบเทียบโอนหน่วยกิต (Credit Bank):** มีการเก็บข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละระดับเข้าสู่ระบบสะสมหน่วยกิตการศึกษา (Credit Bank) ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศออนไลน์ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนหน่วยกิตข้ามระบบการศึกษาหรือสถานศึกษาได้

- **การเพิ่มทางเลือก:** มีความมุ่งมั่นที่จะ สร้างทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียน เพื่อเพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๓. การลดความแตกต่างของคุณภาพในโรงเรียน

- **การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นฐานมาปรับใช้ใน**สถานศึกษานำร่อง มุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของผู้เรียน

- **มีเป้าประสงค์รวมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุโขทัย คือ** ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและเสมอภาค และส่งเสริม สนับสนุนการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เหมาะสมตามศักยภาพและช่วงวัยของผู้เรียน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

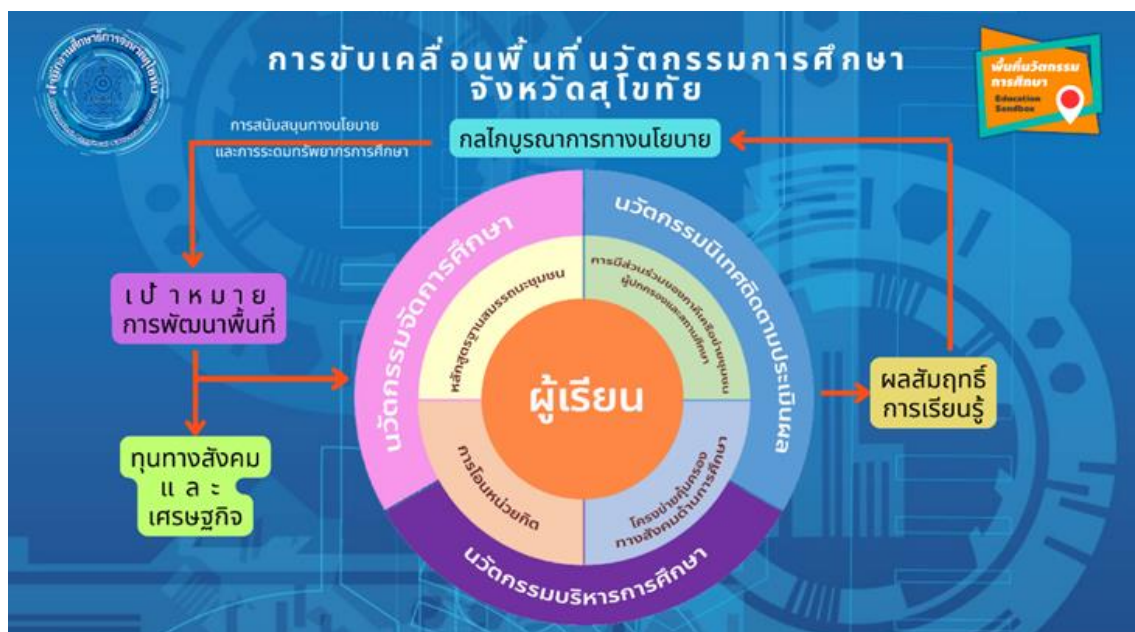
๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

การสร้างกลไกสนับสนุนทางสังคม: จังหวัดสุโขทัยได้พัฒนากลไกการบูรณาการทางนโยบาย เพื่อสร้างระบบสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งรวมถึงเด็กด้อยโอกาสทางสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความยากจนหรือไม่พร้อมในการเรียนรู้

บทบาทของสมาชิกการศึกษา: กลไกนี้ถูกเรียกว่า "สมาชิกการศึกษาจังหวัด" ซึ่งทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานระดับจังหวัด กลไกนี้ช่วยแก้ปัญหา คุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนเชิงระบบ เพื่อสร้างความพร้อมและพัฒนาการตามช่วงวัย

หลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนและการเข้าถึงที่เท่าเทียม: การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ชุมชนที่นำทุนทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนมาสร้างเป็นหลักสูตรตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ทำให้เกิดระบบนิเวศการเรียนรู้บนฐานชุมชน ซึ่งมีผลทำให้เกิดการสร้างโอกาสและการเข้าถึงการเรียนรู้ ได้ตลอดชีวิตทุกช่วงวัย

ระบบเทียบโอนหน่วยกิต (Credit Bank): มีการเก็บข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละ ระดับเข้าสู่ระบบสะสมหน่วยกิตการศึกษา (Credit Bank) ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศออนไลน์ที่ช่วยให้ผู้เรียน สามารถเทียบโอนหน่วยกิตข้ามระบบการศึกษาหรือสถานศึกษาได้

ภาพที่ ๔ - ๒๙ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุโขทัย

๒.๑๘ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีสถานศึกษานำร่องจำนวน ๑๒๗ แห่ง ครอบคลุมทุกสังกัด พร้อมตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและจัดทำยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ได้พัฒนาแนวทางลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สนับสนุนการศึกษาที่ยืดหยุ่น และส่งเสริมการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม พร้อมสร้างกลไกร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเตรียมการสังเคราะห์นวัตกรรมของโรงเรียนต้นแบบกว่า ๑๖๐ แห่ง โดยมีผลการดำเนินงานส่วนใหญ่บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๕ และมาตรา ๒๔ แห่ง พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ดังนี้

๑) **ด้านการบริหารงานวิชาการ** มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรที่เป็นจุดเน้นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของผู้เรียนควบคู่กับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และ STEM/STEAM รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (EdTech)

๒) **ด้านการบริหารงานบุคลากร** เน้นการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการ “เรียนรู้ตลอดชีวิต” ผ่านการจัดอบรม การศึกษาดูงาน และการพัฒนาวิชาชีพแบบ PLC (Professional Learning Community) รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกในงานจริง (On-the-job Training) นอกจากนี้ควรกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ (Career Path) และใช้ระบบประเมินสมรรถนะรายบุคคล เพื่อวางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเหมาะสม พร้อมสร้างแรงจูงใจ

๓) **ด้านการบริหารงานงบประมาณ** การบริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมและโปร่งใส โดยใช้หลักการ “Value for Money” และการจัดสรรงบประมาณตามผลลัพธ์และความคุ้มค่า (Outcome-based Budgeting) การสนับสนุนส่งเสริมงบประมาณสำหรับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ นวัตกรรมลดความเหลื่อมล้ำ และการพัฒนาครู ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภายนอก

๔) **ด้านการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป** ส่งเสริมให้เกิดการจัดการภายในโรงเรียนให้ทันสมัย คล่องตัว และยืดหยุ่น โดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงระบบการบริหารโดยใช้ข้อมูล และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เช่น ระบบสารสนเทศโรงเรียน ระบบติดตามงานผ่านออนไลน์ และระบบ e-Office

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

ตามที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการดำเนินการดังนี้

๑. มีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ๕๙๒ นวัตกรรม

๒. มีข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในสมรรถนะพื้นฐาน (Basic literacy) ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ๔ ด้าน จำนวน ๑๖ ชุด ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบในขั้นตอนสุดท้าย

๓. สถานศึกษามีนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างและนำไปขยายผลได้ ๓๕ สถานศึกษา จาก ๑๒๗ สถานศึกษา (คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๕)

๔. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการสร้างข้อสอบวัดสมรรถนะความฉลาดรู้พื้นฐาน จำนวน ๔๗๗ คน

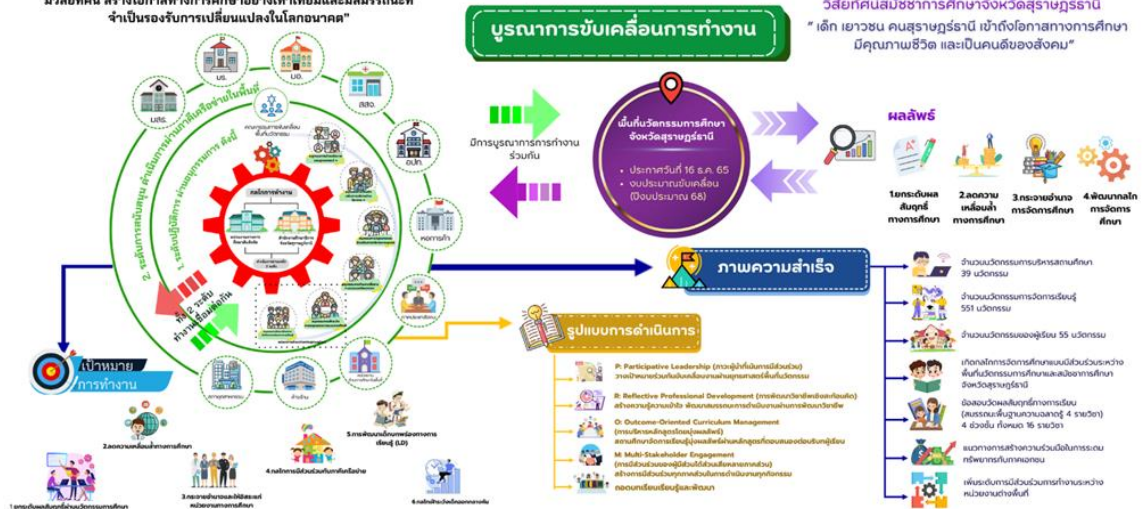
สถานศึกษามีนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างและนำไปขยายผลได้ ๓๕ สถานศึกษา จาก ๑๒๗ สถานศึกษา

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

5 สัยทัศน์

"จัดการศึกษาที่ขับเคลื่อนนวัตกรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยเป็นคนดี มีวิสัยทัศน์ สร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและมีสมรรถนะที่จำเป็นรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต"

ภาพที่ ๔ - ๓๐ นวัตกรรมด้านกลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

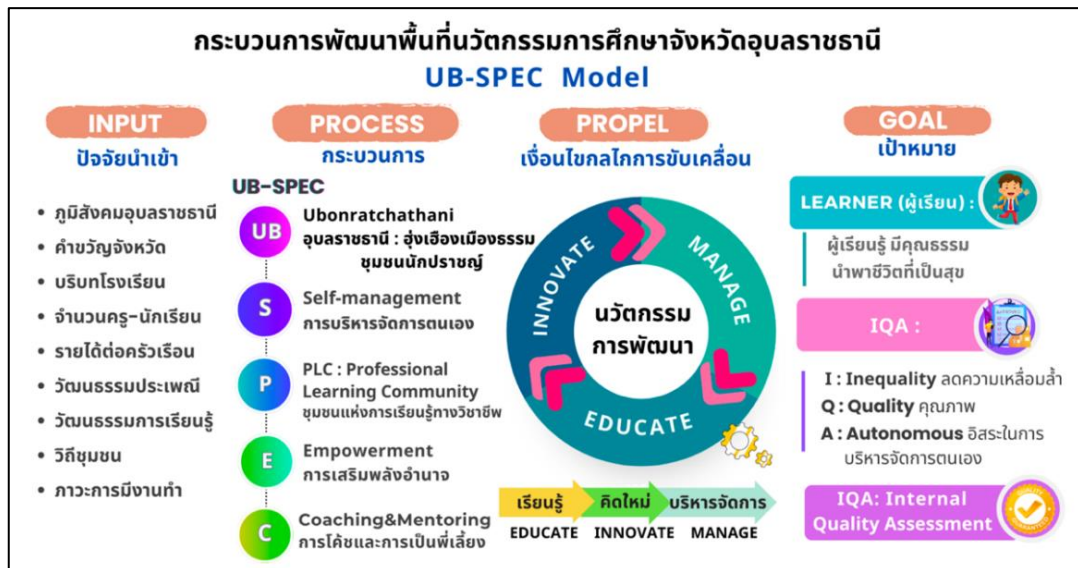
กลไกการทำงานถูกออกแบบให้ขับเคลื่อนผ่าน ๒ ระบบสำคัญ คือระบบบริหารจัดการเชิงพื้นที่ และระบบการขับเคลื่อนการปฏิบัติการผ่านนวัตกรรมการศึกษา โดยมีกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนในรูปแบบ PROM ซึ่งประกอบด้วย การเสริมสร้างภาวะผู้นำที่เปิดรับการมีส่วนร่วม (Participative Leadership) การพัฒนาวิชาชีพครูผ่านกระบวนการสะท้อนคิด (Reflective Professional Development) การบริหารหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของผู้เรียน (Outcome-Oriented Curriculum Management) และการสร้างพันธมิตรหลายภาคส่วน (Multi-Stakeholder Engagement) นำไปสู่การเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (Reflective Learning)

ภาพที่ ๔ - ๓๑ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒.๑๙ จังหวัดอุบลราชธานี

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๔ - ๓๒ กระบวนการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี UB - SPEC Model

กระบวนการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เริ่มต้นจาก การศึกษาบริบทพื้นที่ อาทิ ภูมิสังคม คำขวัญจังหวัด บริบทโรงเรียน จำนวนครู-นักเรียน รายได้ต่อครัวเรือน ภาวะการมีงานทำ วัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมการเรียนรู้ วิถีชุมชน ปัจจัยนำเข้าเหล่านี้ เป็นพื้นฐานและทรัพยากรที่จังหวัดมีนำไปสู่การพัฒนาความเป็นตัวตนและอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี UB Ubonratchathani อุบลราชธานี : อู่เชิงเมืองธรรม ชุมชนนักปราชญ์ ผ่านกระบวนการ (process) หรือเครื่องมือ ดังนี้

๑. **การบริหารจัดการตนเอง (Self-management)** หลักการบริหารของสถานศึกษาที่สามารถบริหารจัดการได้หลากหลายวิธีตามบริบทของสถานศึกษา สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ด้วยความสามารถของตนเอง โดยไม่ต้องรอการตัดสินใจจากหน่วยงานบังคับบัญชาที่สูงกว่า มีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ให้ทันเหตุการณ์และเหมาะสมตรงตามความต้องการของทุกฝ่าย สถานศึกษาสามารถเลือกใช้แบบเรียน และสื่อประกอบการเรียนการสอนอื่น ๆ ได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสามารถระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน

๒. **ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Learning Community)** การรวมตัว รวมพลังร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ของครู ผู้บริหาร บุคลากร บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน PLC เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้มีประสิทธิภาพทำให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพด้วยการพัฒนาผู้เรียน

๓. **การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment)** การทำให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยการให้อำนาจ ให้การสนับสนุน ให้ทรัพยากร รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและการพัฒนาประสิทธิภาพของบุคคล ช่วยให้บุคลากรมีความรู้สึกรับผิดชอบในงานของตนเองมากขึ้น การเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้มีการปฏิสัมพันธ์กันในการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม คิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในหน่วยงาน ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔. การเป็นโค้ชและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring)

- การโค้ช (Coaching) คือ กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ฝึกสอนงานและผู้ปฏิบัติงาน โดยผู้ฝึกสอนงานมักจะกระทำการฝึกสอนงานโดยการตั้งคำถาม และเป็นเพื่อนชวนคิด โดยให้ปฏิบัติงานเป็นผู้แก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความคิด ความถนัด ความสามารถของตนเอง

- ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เป็นการสอนงานโดยให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ให้คำปรึกษา และแนะนำช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นไปที่การบอกวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ตลอดจนขั้นตอนและแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้ประสบการณ์ความรู้ความสามารถของผู้ฝึกสอน ถ่ายทอดไปยังผู้ปฏิบัติงาน

๕. เงื่อนไขกลไกการขับเคลื่อน (Propel) พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี นวัตกรรมการพัฒนา จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยกลไกการขับเคลื่อน ได้แก่ เรียนรู้ (Educate), คิดใหม่ (Innovate), บริหารจัดการ (Manage)

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

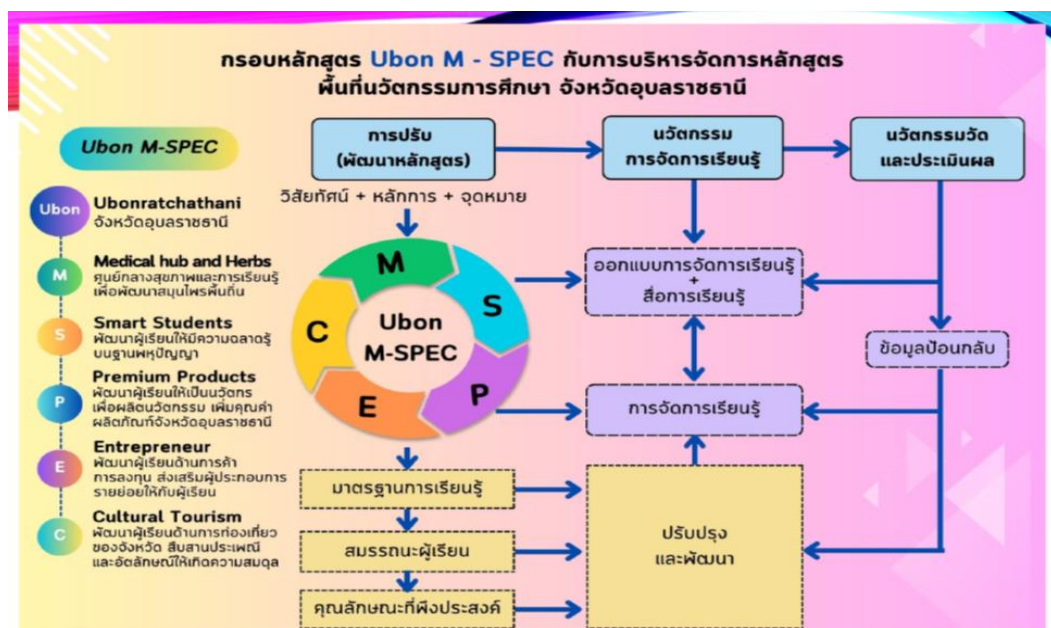
๑. ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับสภาพในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๒. สถานศึกษานำร่องทุกแห่งมีการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทของตนเอง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และมีการส่งผลงานเข้าร่วมคัดสรร จำนวน ๒๔๘ ชิ้น

๓. คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีการประชุม จำนวน ๖ ครั้ง/ปีงบประมาณ เพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยได้มีการปรับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๔ คณะ

๔. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีการจัดทำสื่อ/เครื่องมือ ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

ภาพที่ ๔ - ๓๓ กรอบหลักสูตร Ubon M – SPEC

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๒๖๔ แห่ง สามารถแบ่งสถานศึกษานำร่องเป็น ๓ กลุ่ม คือ (๑) กลุ่มที่กำลังพัฒนานวัตกรรมการ (๒) กลุ่มที่กำลังใช้นวัตกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย และ (๓) กลุ่มที่รายงานผลการใช้นวัตกรรม ซึ่งมีสถานศึกษานำร่องที่สามารถรายงานผลการพัฒนานวัตกรรมการ ส่งผลงานเข้าร่วมคัดสรรสุดยอดนวัตกรรมการศึกษา ได้สำเร็จตามกำหนดเวลา (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘) จำนวน ๘๐ แห่ง มีนวัตกรรมรวมทั้งสิ้น ๒๙๘ ชิ้น และผ่านการคัดสรรเพื่อนำเสนอผลงานในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สุดยอดนวัตกรรมการศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่น ในประจำปี ๒๕๖๘ จำนวน ๕๔ ผลงาน

ภาพที่ ๔ - ๓๔ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

๒.๒๐ จังหวัดบุรีรัมย์

๑) รูปแบบ/แนวทางการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด ตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ในการดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์มีรูปแบบในการขับเคลื่อน โดยมีคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ และมีคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ๓ คณะ โดยการมีตัวแทนสมาชิกที่มาจากทุกภาคส่วน และได้แต่งตั้งคณะทำงานช่วยในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการทั้ง ๓ ด้าน เป็นศึกษานิเทศก์จากทุกสังกัดและตัวแทนหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัด ในการขับเคลื่อนในระดับสถานศึกษา โดยพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน ๔๐ แห่ง โดยมีแนวดำเนินการ คือ

๑) การปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นหลักสูตรมุ่งสมรรถนะ สอดคล้องกับบริบทและ DOE ของจังหวัดและประกาศ

๒) ปรับการจัดการเรียนรู้ให้เป็น Active Learning ทั้งระบบ

๓) ปรับวิถีโรงเรียนหลักจิตวิทยาเชิงบวก สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ปลอดภัย มีความสุข

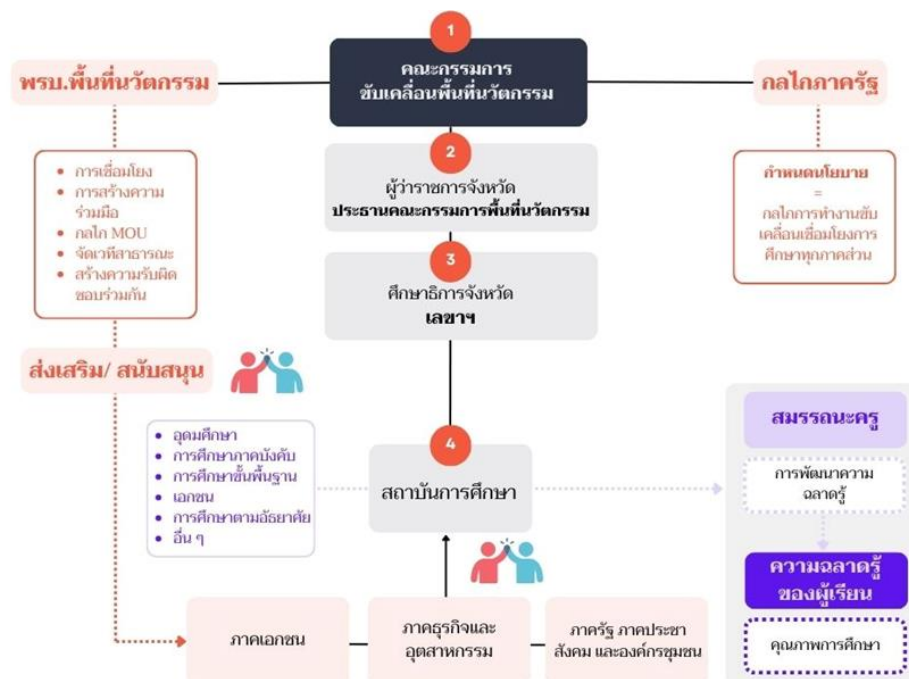
๔) ปรับวิธีการประเมิน เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Formative Assessment)

๕) ผู้อำนวยการเป็นผู้นำทางวิชาการ เข้าใจหลักสูตร นวัตกรรมที่นำมาใช้ แนะนำครูได้และ เป็นผู้นำด้านการบริหารการศึกษา

๖) ครูเป็นครูโค้ช (Coach) จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะ

๗) มีระบบพัฒนาครูโดยใช้ PLC เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างสม่ำเสมอ และ

๘) มีความโดดเด่นเป็นโรงเรียนแกนนำ ขยายผลให้กับโรงเรียนเครือข่ายได้

ภาพที่ ๔ - ๓๕ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

ในส่วน of สถานศึกษาได้มีการบูรณาการยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษาของจังหวัด ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาในแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยมีนวัตกรรมในการบริหารจัดการ โดยสถานศึกษานำร่องได้ทดลองดำเนินการโดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยให้ชุมชน เลือกผู้บริหารมาบริหารสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่มีผู้บริหาร โดยทางหน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุน งบประมาณ ทั้งนี้พบว่า ทางผู้บริหารที่เข้ามาบริหารได้รับการยอมรับจากชุมชน คณะครู ช่วยลดภาระหน้าที่ รับผิดชอบครูในด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการ จัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี สถานศึกษานำร่องมีการจัดบรรยากาศเชิงบวก โดยจัดให้มีบริบทชมรมชมรมบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การให้ความเคารพ การแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา มีสิ่งอำนวยความสะดวก ตามบริบทของสถานศึกษานำร่องแต่ละแห่ง การใช้จิตวิทยาเชิงบวก การดูแลความปลอดภัยของอาคาร บริบทแวดล้อมต่าง ๆ

การร่วมกันพัฒนาหลักสูตรและนิเทศ ติดตามการพัฒนาหลักสูตรขั้นพื้นฐานสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยสถานศึกษานำร่องมีกำหนดแนวคิดหลักของสถานศึกษานำร่อง (School Concept) การมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามจุดเน้นของสถานศึกษา โดยสถานศึกษานำร่องที่ใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐานสถานศึกษานำร่อง (หลักสูตรประเภทที่ ๑) ที่มุ่งเน้นสมรรถนะผู้เรียน จำนวน ๓๒ แห่ง และหลักสูตรฐานสมรรถนะ (ประเภทที่ ๒) จำนวน ๘ แห่ง ซึ่งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีมติเห็นชอบให้ใช้ หลักสูตรขั้นพื้นฐานสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๘ และคณะกรรมการนโยบาย พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้มีมติเห็นชอบในหลักการและโครงสร้างในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะ ไปใช้ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ เช่นกัน นอกจากนี้คณะกรรมการฯ ด้านยุทธศาสตร์และกลไกการขับเคลื่อน โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษา ของจังหวัดบุรีรัมย์ และได้ดำเนินการติดตามเพื่อให้สถานศึกษานำร่องนำยุทธศาสตร์ไปขับเคลื่อนในระดับ สถานศึกษา โดยจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษานำร่อง ทั้งจำนวน ๔๐ แห่ง และดำเนินการวิจัย เชิงประเมินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการวิจัยเชิงประเมินโดยใช้รูปแบบ CIPP โดยคณะวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

๒) ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

มีการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรและนิเทศ ติดตามการพัฒนาหลักสูตรขั้นพื้นฐานสถานศึกษา นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ กำหนดแนวคิดหลักของสถานศึกษานำร่อง (School Concept) โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามจุดเน้นของสถานศึกษา โดยใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐานสถานศึกษานำร่อง (หลักสูตรประเภทที่ ๑) ที่มุ่งเน้น สมรรถนะผู้เรียน จำนวน ๓๒ แห่ง และหลักสูตรฐานสมรรถนะ (ประเภทที่ ๒) จำนวน ๘ แห่ง ซึ่งคณะกรรมการ ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีมติเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐานสถานศึกษานำร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๘ และคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้มี มติเห็นชอบในหลักการและโครงสร้างในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ เช่นกัน

นอกจากนี้คณะกรรมการฯ ด้านยุทธศาสตร์และกลไกการขับเคลื่อน โดยคณะกรรมการ ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษาของจังหวัดบุรีรัมย์ และได้ดำเนินการติดตามเพื่อให้สถานศึกษานำร่องนำยุทธศาสตร์ไปขับเคลื่อนในระดับสถานศึกษา โดยจัดทำ เป็นแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษานำร่อง ทั้งจำนวน ๔๐ แห่ง และดำเนินการวิจัยเชิงประเมินการขับเคลื่อน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการวิจัยเชิงประเมินโดยใช้รูปแบบ CIPP โดยคณะวิจัยและ

พัฒนานวัตกรรมได้ดำเนินเก็บข้อมูลวิจัยในระยะที่ ๑ เดือน ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๖๗ - มกราคม ๒๕๖๘ ในการศึกษาบริบทสถานศึกษานำร่อง (Context) ทั้ง ๔๐ แห่ง โดยศึกษาในด้านความสอดคล้อง จำเป็นและความเหมาะสมของโครงการ โอกาสและความร่วมมือที่จะได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ปัจจัยนำเข้าด้านบุคลากรงบประมาณและการบริหารจัดการ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับ “ดี” ขึ้นไป

๓) นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษานำร่องได้มีการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างกลไกเพื่อตอบสนองความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ และสร้างเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษามีการออกแบบในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน การจัดระบบและเครื่องมือการประเมินแนวทางการจัดการความรู้ (Knowledge Management) แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) มีนวัตกรรมด้านระบบ เช่น IEP (Individualized Education Program) การศึกษารายบุคคล การศึกษาทางเลือก การศึกษาทางไกล มีนวัตกรรมหลักสูตรที่ใช้กับสถานศึกษานำร่อง คือ หลักสูตรขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะ หลักสูตรบูรณาการ และหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีการใช้ทฤษฎี หลักการ แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เช่น ทฤษฎีพหุปัญญา จิตปัญญาศึกษา รูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนการสอน เช่น PBL, CIPPA, Inquiry-based, BLENDED/HYBRID LEARNING วิธีสอนและเทคนิคการสอน

สถานศึกษานำร่องบางแห่งมีเครือข่ายเข้ามาให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ สื่อหรือทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยี มีหลักสูตรบูรณาการที่มีการบริหารจัดการเนื้อหาที่เน้นจากใกล้ตัวไปไกลตัวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based to Globalization) มีรายวิชานักพัฒนาสังคม นักธุรกิจเพื่อสังคม ผู้ประกอบการน้อย การสอนภาษาอังกฤษในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และประวัติศาสตร์ (สถานศึกษานำร่องเอกชน) การส่งเสริมให้นักเรียนเป็นนวัตกรอารยะวิถี จัดการพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ (Future Competency Arena : Learning Lab) และมีการเพิ่มสมรรถนะจากสมรรถนะหลัก ๕ ด้าน เช่น สมรรถนะด้านการพึ่งตนเอง สมรรถนะด้านการแก้ปัญหา และสมรรถนะด้านความยั่งยืน

ภาพที่ ๔ - ๓๖ การดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ ๕

สรุปผลการดำเนินงาน

๑. สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดตามพ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งขับเคลื่อนผ่านสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๒๐ จังหวัด โดยมีตัวชี้วัดดังนี้ ๑) จังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทุกแห่งมีรูปแบบ/แนวทางเพื่อยกระดับการบริหารการศึกษา (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และ การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป) ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และ ๒) ร้อยละ ๒๐ ของสถานศึกษานำร่องมีนวัตกรรม (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการพัฒนาการบริหารงานทั่วไป) ที่สามารถเป็นแบบอย่าง และนำไปขยายผลได้ สำหรับสรุปผลการดำเนิน รายละเอียดดังนี้

๑.๑ จำนวนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด

สถานศึกษานำร่องในพื้นที่ ๒๐ จังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๗๓๐ แห่ง รายละเอียดดังนี้

ลำดับ	จังหวัด	สพฐ.	สช.	อปท./กทม.	รวม
๑	เชียงใหม่	๑๔๐	๒๐	๕	๑๖๕
๒	แม่ฮ่องสอน	๓๖	๐	๑	๓๗
๓	กระบี่	๒	๔	๑	๗
๔	กรุงเทพมหานคร	๗๘	๑๘	๗๓	๑๖๙
๕	กาญจนบุรี	๗๖	๑	๓	๘๐
๖	จันทบุรี	๔๙	๒	๕	๕๖
๗	ตราด	๗๔	๐	๐	๗๔
๘	นราธิวาส	๔๓	๒๐	๔	๖๗
๙	บุรีรัมย์	๓๔	๕	๑	๔๐
๑๐	ปัตตานี	๓๔	๑๙	๓	๕๖
๑๑	ยะลา	๓๑	๒๑	๒	๕๔
๑๒	ระยอง	๖๓	๑๐	๑๔	๘๗
๑๓	ศรีสะเกษ	๑๓๓	๔	๒๕	๑๖๒
๑๔	สงขลา	๔๐	๒๗	๕	๗๒
๑๕	สตูล	๑๘	๓	๑	๒๒
๑๖	สระแก้ว	๖๑	๑	๑๑	๗๓
๑๗	สุโขทัย	๒๘	๒	๑	๓๑
๑๘	สุราษฎร์	๘๖	๓๐	๑๑	๑๒๗
๑๙	อุบลราชธานี	๒๔๖	๙	๙	๒๖๔
๒๐	ภูเก็ต	๕๔	๒๐	๑๓	๘๗
รวม		๑,๓๒๖	๒๑๖	๑๘๘	๑,๗๓๐

๑.๒ ผลการดำเนินงาน

๑) ผลเชิงปริมาณ

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		สะสม	
	ร้อยละ	จำนวน	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
๑. จังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทุกแห่ง มีรูปแบบ/แนวทางเพื่อ ยกระดับการบริหาร การศึกษา (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงาน งบประมาณ และการพัฒนาการบริหาร งานทั่วไป) ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่	๑๐๐	๒๐	๒๐ จังหวัด มีรูปแบบ/แนวทาง	๑๐๐
๒. ร้อยละ ๒๐ ของสถานศึกษานำร่อง มีนวัตกรรม (การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงาน งบประมาณ และการพัฒนาการบริหาร งานทั่วไป) ที่สามารถเป็นแบบอย่าง และนำไปขยายผลได้	๒๐ (จากจำนวน สถานศึกษา นำร่องทั้งหมด ของ ศธจ.)	-	สถานศึกษา นำร่อง มีนวัตกรรม จำนวน ๑,๔๕๑ แห่ง จากสถานศึกษา นำร่องทั้งหมด ๑,๗๓๐ แห่ง	๗๓.๘๗

หมายเหตุ ข้อมูลรวบรวมผลจาก ศธจ. ๒๐ จังหวัด (ข้อมูลวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔)

๒) ผลเชิงคุณภาพ

การดำเนินงานโครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ ครอบคลุม พื้นที่นำร่องจำนวน ๒๐ จังหวัดทั่วประเทศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพที่มีนัยสำคัญต่อระบบ การศึกษาไทย อันสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมี เป้าหมายสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สามารถสะท้อนออกมาได้ทั้งในมิติของ ผลผลิต (Output) ซึ่งเป็นกลไกและนวัตกรรมที่เกิดขึ้น และผลลัพธ์ (Outcome) ซึ่งเป็นคุณภาพและประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

๓) ผลผลิต (Output)

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทุกจังหวัดได้สร้างรูปแบบและกลไกการขับเคลื่อนที่สะท้อนถึง ความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะใน ๔ มิติหลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

๑) การพัฒนานวัตกรรมและกลไกการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและมีส่วนร่วม

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทุกจังหวัดได้สร้างรูปแบบและกลไกการขับเคลื่อนที่สะท้อนถึง ความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะใน ๔ มิติหลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

๒) การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ที่ตอบสนองบริบทท้องถิ่น

- หลักสูตรถูกออกแบบให้เชื่อมโยงกับทุนทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ท้องถิ่น เช่น หลักสูตรทวิภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จังหวัดเชียงใหม่ หลักสูตรที่อิงแนวคิด “ไตรภูมิพระร่วง” ที่จังหวัดสุโขทัย และหลักสูตรพหุวัฒนธรรมที่จังหวัดยะลา

- หลักสูตรจังหวัดพื้นที่นวัตกรรมส่วนใหญ่สอดคล้องกับจุดเน้นเชิงพื้นที่ เช่น การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม และการค้าชายแดนที่จังหวัดตราด หรือการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการที่เชื่อมโยง Soft Power ในจังหวัดสงขลา

- เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางอย่างแพร่หลาย อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Project-Based Learning ในกรุงเทพมหานคร การเรียนรู้ฐานพื้นที่ (Area-Based Learning) ในจังหวัดนราธิวาส รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดระยอง

๓) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่การเป็น “ผู้อำนวยความรู้” (Learning Facilitator)

- ครูและผู้บริหารได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะด้านการออกแบบ การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย และการบูรณาการทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

- เกิดวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อยกระดับการสอนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเห็นชัดเจนในจังหวัดปัตตานี และจังหวัดภูเก็ต

- มีการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ในหลายพื้นที่ เพื่อสนับสนุน การพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การสร้างกลไกความร่วมมือและระบบการบริหารจัดการใหม่

- จังหวัดพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ได้พัฒนากลไกการทำงานร่วมกันที่มีลักษณะ เฉพาะ เช่น “KAN One Team” ของจังหวัดกาญจนบุรี “PEACE Model” ของจังหวัดนราธิวาส “PROM” ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ “SAKAE0 Model” ของจังหวัดสระแก้ว

- มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในที่สะท้อนความเป็นอิสระและสอดคล้องกับ บริบทพื้นที่ เช่น PIEA Model ของจังหวัดภูเก็ต PQA ของจังหวัดยะลา และ iQM ของจังหวัดระยอง ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าด้านการกระจายอำนาจและการสร้างกลไกความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม

๔) ผลลัพธ์ (Outcome)

เป้าหมายเชิงคุณภาพสูงสุดของโครงการคือการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนออกมาในหลายมิติ ดังนี้

๑) ผู้เรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

- ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน (เช่น จังหวัดกระบี่)

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีแนวโน้มดีขึ้น เช่น คะแนน O-NET ของโรงเรียนนาร่องบางแห่ง สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ (จังหวัดกระบี่) และสมรรถนะพื้นฐานด้านการอ่านออกเขียนได้และคณิตศาสตร์ ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น (จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดภูเก็ต)

- ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานโครงการงานและชิ้นงานที่มีคุณภาพ และพัฒนาไปสู่การเป็น “นวัตกรรม” ที่ตอบโจทย์การพัฒนาท้องถิ่น (จังหวัดอุบลราชธานี)

- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนถูกพัฒนาตามเป้าหมายเชิงพื้นที่ เช่น “CHAN New Gen” ของจังหวัดจันทบุรี และ “Active Citizen” ของจังหวัดศรีสะเกษ

- ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับบริบท ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยสามารถประพฤติตนอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ และมีความรู้ความเข้าใจที่รอบด้าน (โมเดลเด็กเก่งของจังหวัดภูเก็ต และโมเดลเด็กรู้ความของจังหวัดศรีสะเกษ)

๒) การลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

- มีความพยายามลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและชายแดน เช่น จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสระแก้ว แม้ผลการประเมินภาพรวมจะสะท้อนว่าประเด็นนี้ยังคงท้าทาย แต่ก็มีมีความก้าวหน้าในระดับพื้นที่ที่เห็นผลอย่างชัดเจน

- เกิดวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนระหว่างโรงเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่าย ซึ่งถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

- มีการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน เช่น ห้องเรียนพ่อแม่และห้องเรียนชุมชนในจังหวัดสระแก้ว และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไพร่พันธุ์ในจังหวัดอุบลราชธานี

๒. อุปสรรคและการแก้ไข (ประเด็นท้าทาย)

ประเด็นท้าทาย	แนวทางการแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
๑. ด้านกฎระเบียบและโครงสร้าง		
๑.๑) กฎระเบียบราชการไม่ยืดหยุ่น ขั้นตอนอนุมัติล่าช้า และกฎหมายบางส่วนไม่ชัดเจน ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติ	- หน่วยงานส่วนกลางที่มีอำนาจเรื่องนั้นๆ มอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการตัดสินใจ โดยยึดเป้าหมายตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมฯ เป็นหลัก - ส่วนกลางจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติโดยถอดบทเรียนจาก ๘ จังหวัดแรก - จัดประชุมชี้แจง ทบทวนการดำเนินงาน และจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ในระดับพื้นที่	- สบณ. สพฐ. (ผู้รับผิดชอบหลัก) - กสท. สป.ศธ. - หน่วยงานการศึกษาต้นสังกัด - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
๑.๒) สถานศึกษา/หน่วยงานการศึกษายึดติดแนวปฏิบัติเดิม ทำให้ความคิดสร้างสรรค์ไม่ถูกขยายผล	- สร้างเครือข่ายโรงเรียนนวัตกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และจัดเวทีนำเสนอผลงานเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ	- โรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย (ผู้รับผิดชอบหลัก) - หน่วยงานการศึกษาต้นสังกัด - สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
๑.๓) สถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ต่างสังกัดกัน มีเป้าหมายต่างกัน ทำให้การประสานงานและสั่งการเป็นไปได้ยาก	- จัดตั้ง “ศูนย์ประสานงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด” ภายใต้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และแต่งตั้งผู้ประสานงานหลักจากแต่ละสังกัด	- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ผู้รับผิดชอบหลัก) - หน่วยงานการศึกษาต้นสังกัด - ผู้ว่าราชการจังหวัด

ประเด็นท้าทาย	แนวทางการแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
	- ส่งเสริมการทำงานแบบภาคีเครือข่าย โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธานคณะกรรมการ ขับเคลื่อนฯ เป็นผู้เชื่อมโยง หน่วยงานต่างๆ	
๒. ด้านบุคลากร		
๒.๑) การโยกย้าย/เกษียณของครู และผู้บริหารบ่อยครั้ง ทำให้ การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ความรู้และประสบการณ์สูญหาย	- สร้างแรงจูงใจให้แก่ครู เช่น การพิจารณาความก้าวหน้าในสายงาน เพื่อลดอัตราการโยกย้าย	- กคศ. (ผู้รับผิดชอบหลัก) - สบน.สพฐ. - กสภ.สป.ศธ.
๒.๒) การเปลี่ยนแปลงผู้นำระดับ นโยบาย (เช่น ศึกษาธิการจังหวัด, ผอ.เขต) ทำให้แนวทางไม่ต่อเนื่อง	- สร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เช่น การจัดทำคู่มือ และกลไกประสานงาน ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงาน เดินหน้าต่อไปได้แม้เปลี่ยนผู้นำ	- สบน.สพฐ. - กสภ.สป.ศธ. - สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด
๒.๓) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ	- จัดอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในองค์ความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับ บทบาทหน้าที่ และทำความเข้าใจ เกี่ยวกับ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรม การศึกษาฯ	- กสภ.สป.ศธ. (ผู้รับผิดชอบหลัก) - สบน.สพฐ. - สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด
๒.๔) ขาดการพัฒนาสมรรถนะ ผู้บริหารและครู โดยเฉพาะ ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะและ การวัดผล	- พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและ ครูให้เข้าใจหลักสูตรและเทคนิค การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม สมรรถนะผู้เรียน - แต่งตั้งพี่เลี้ยง (Coach) ในพื้นที่ เพื่อให้คำปรึกษา ติดตาม และ เสริมพลังให้ครู	- สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด (ผู้รับผิดชอบหลัก) - หน่วยงานการศึกษา ต้นสังกัด - พี่เลี้ยง (Coach)
๓. ด้านงบประมาณและการสนับสนุน		
๓.๑) ขาดแคลนงบประมาณ สำหรับจ้างผู้เชี่ยวชาญ และ สถานศึกษานำร่องไม่ได้รับ งบประมาณต่อเนื่อง ทำให้ภาระงาน ตกอยู่กับครูและผู้บริหาร	- จัดตั้งกองทุนสนับสนุนนวัตกรรม การศึกษา ระดับจังหวัด โดยบูรณา การกับ อปท. และเอกชน	- สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด

ประเด็นท้าทาย	แนวทางการแก้ไข	ผู้รับผิดชอบ
๓.๒) การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน	- ดำเนินการในส่วนที่ไม่ต้องใช้ งบประมาณไปพลางก่อน หรือบูรณาการการทำงานร่วมกับ โครงการ/กิจกรรมอื่น	- สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด (ผู้รับผิดชอบหลัก) - ผู้รับผิดชอบโครงการฯ
๔. ด้านความร่วมมือและการติดตามผล		
๔.๑) การมีส่วนร่วมในคณะกรรมการฯ ไม่สม่ำเสมอ และการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานขาดความราบรื่น	- สร้างกลไกการประสานงานที่มี ประสิทธิภาพผ่าน “ศูนย์ประสานงาน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด” และกำหนดช่องทางการสื่อสารที่ ชัดเจน - จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ เพื่อผลักดันขับเคลื่อนงานตาม วัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ.ฯ - ควรมีการทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดกรอบและแนวทาง ในการทำงานร่วมกัน	- สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด (ผู้รับผิดชอบหลัก) - คณะทำงานเฉพาะกิจ
๔.๒) สถานศึกษาขาดความร่วมมือ จากภาคเอกชนและภาคีเครือข่าย อื่น ๆ	- ส่งเสริมการทำงานแบบภาคี เครือข่าย โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธานกรรมการขับเคลื่อนฯ เป็นผู้เชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง - สร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน สถาบัน และองค์กรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน	- ผู้ว่าราชการจังหวัด - สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด
๔.๓) ไม่มีระบบกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้นวัตกรรมที่ชัดเจน และต่อเนื่อง	- พัฒนาแพลตฟอร์มติดตามผลการ ดำเนินงานของโรงเรียนและเครือข่าย - ถอดบทเรียนการดำเนินงานของ คณะทำงานระดับจังหวัดอย่างเป็น ระบบ	- สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด (ผู้รับผิดชอบหลัก) - คณะทำงานฯ - คณะอนุกรรมการระดับ จังหวัด

๓. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. การบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของการดำเนินงานโครงการ ทั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา เข้ามามีบทบาทตั้งแต่ระดับการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการปฏิบัติการในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม (Ownership) และเกิดพลังในการขับเคลื่อนที่มีความยั่งยืน

๒. การบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นและอิสระเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษา โดยการดำเนินงานมิได้ยึดติดกับข้อจำกัดของระเบียบส่วนกลางมากเกินไป แต่เปิดโอกาสให้จังหวัดและสถานศึกษานำร่องสามารถออกแบบหลักสูตร รูปแบบการเรียนรู้ และแนวทางการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ อันนำไปสู่ความคล่องตัวและความคิดริเริ่มใหม่ ๆ

๓. การใช้ฐานข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการพัฒนาถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยมีการพัฒนาระบบข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และทันสมัย ตลอดจนการดำเนินการวิจัย การติดตาม และการวิเคราะห์เชิงลึก ซึ่งช่วยให้การกำหนดทิศทางการพัฒนาเป็นไปอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

๔. การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้บนฐานสมรรถนะ เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ ๒๑ อาทิ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการพัฒนาท้องถิ่นและการเป็นพลเมืองโลก

๕. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบทบาทการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Learning Facilitator) และผู้ออกแบบการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยครูได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อรองรับความแตกต่างและความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน

๖. การพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน เป็นอีกหนึ่งเป้าหมายหลัก โดยมุ่งสร้างสมรรถนะสำคัญ เช่น การจัดการตนเอง การคิดขั้นสูง การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน สมรรถนะเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การสร้างพลเมืองแห่งอนาคตที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

๗. การสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการงบประมาณ และทรัพยากร ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความมั่นคงและยั่งยืน โดยการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีบทบาทเป็นเจ้าของพื้นที่ทางการศึกษาและดำเนินการเชิงรุก เพื่อสนับสนุนโรงเรียนและสถานศึกษาในพื้นที่ของตนเอง

๘. การติดตาม ประเมินผล และการถอดบทเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เป็นอีกหนึ่งกลไกที่ทำให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือ โดยการประเมินผลมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ขณะเดียวกันมีการถอดบทเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงและขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ พร้อมทั้งสื่อสารผลการดำเนินงานให้ทุกภาคส่วนรับรู้

๙. การเชื่อมโยงกระบวนการดำเนินงานกับพันธกิจหลักของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยเน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพผู้เรียน ครู และสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน และการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถขยายผลเป็นต้นแบบในระดับประเทศได้

๑๐. ความร่วมมือจากหน่วยงานระดับชาติและท้องถิ่น เป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญ เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย สนับสนุนงบประมาณ และจัดสรรทรัพยากร

ภาคผนวก

รายชื่อสถานศึกษานำร่อง

<https://shorturl.at/QuOtM>

อ้างอิง/แหล่งที่มาของข้อมูล

- [illegible]

๑๘. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี (๒๕๖๘). ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๙. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี (๒๕๖๘). ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๒๐. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ (๒๕๖๘). ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมตาม พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
๒๑. พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒. (๒๕๖๘, เมษายน, ๓๐). สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๘, จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/๒๕๖๒/A/๐๕๖/T_๐๑๐๒.PDF

คณะผู้จัดทำรายงาน

ที่ปรึกษา

๑. นายสุเทพ แก่นสันเทียะ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒. นางสาวนวลพรรณ วรรณสุธี

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค

คณะผู้จัดทำรายงานและบรรณาธิการ

๑. นายดิษฐนันท์ เส้นฤทธิ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
๒. ว่าที่ร้อยตรีหญิงนิศาลักษณ์ อำนัณณ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
๓. นายชัยวัฒน์ ธงไชย

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
๔. นางสาวสุชีลา โพธิทองดี

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
๕. นายณัฐพงศ์ ฮาบประเสริฐ

พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
๖. นางสาวนพมาศ ธะโนลพัธ์

พนักงานจ้างปฏิบัติงานนโยบายและแผน
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
๗. นางสาวกคดี ประทุมมาลัย

พนักงานจ้างปฏิบัติงานนโยบายและแผน
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
๘. นางสาวณิชานันท์ งอกประเสริฐ

พนักงานจ้างปฏิบัติงานนโยบายและแผน
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค

ผู้เรียบเรียงและออกแบบรูปเล่ม

๑. นายดิษฐนันท์ เส้นฤทธิ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
๒. ว่าที่ร้อยตรีหญิงนิศาลักษณ์ อำนัณณ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค

ออกแบบปก

- นายชัยวัฒน์ ธงไชย

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค

ผู้สนับสนุนข้อมูลสำหรับการจัดรายงาน

เจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด
ตาม พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

**Education
Sandbox**

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

อาคารเสมารักษ์ ชั้น 3 ถนนราชดำเนินนอก
แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์ 0 2280 2725 ต่อ 2009